

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti & Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Stanojević in Davidović obnavljata staro vlado z novimi ljudmi

Včerašnje in današnje avdijence šefov dosedanjih vladnih strank — Posvetovanja med Aco Stanojevićem in Ljubo Davidovićem — Iz hegemonističnih vrst napovedujejo obnovo starega režima

Beograd, 7. julija. Včeraj so se na dvoru pričele konzultacije o položaju, ki je nastal po neuspehu akcije Ace Stanojevića in po Radićevi izjavi, da ne more sprejeti mandata za sestavo koncentracijske vlade. V avdijencah so bili včeraj predsednik Narodne skupščine dr. Perić, za radikale Aca Stanojević, za demokrate Ljuba Davidović in zvečer za klerikalce dr. Korošec.

Danes dopoldne je bil sprejet od vladarja vodja muslimanov minister Spaho. Istočasno se je vršil daljši sestanek med Stanojevićem in Davidovićem, ki sta se potem posvetovala s svojimi somišljeniki, nato pa imela zopet daljši zaupni razgovor.

Opoldne so demokrati in radikali zatrjevali, da so se vsi na dvoru konzultirani politiki izjavili za obnovo dosedanje vlade in da je zato že sklenjena stvar, da bomo dobili zopet dosedanje vladno koalicio. Vendar pa bodo novo vlado pod vodstvom Ace Stanojevića in Ljube Davidovića sestavili docela novi ljudje, ki ne bodo odbijali KDK, temveč utirali pot za čimprejšnje zblizanje z njo.

Beograd, 7. julija. Po odklonitvi mandata za sestavo koncentracijske vlade s strani Stepana Radića, je nastal v razpletu krize kratek zastoj. Radićeva odklonitev je režimske kroge zelo presenetila ter jih spravila v veliko zadrego. Zavedajo se, da bi rodilo še nadaljnjo bagateliziranje zahtev KDK dalekosežne posledice, na drugi strani pa zopet ne marajo pristati na solucijo KDK, da bi se razpuščala Narodna skupščina in razpisale nove volitve, ker se boje, da bi v tem primeru hegemonistične stranke izšle iz volitev skrajno decimirane. Ta strah za mandate in za oblast je tudi največ kriv, da postaja kriza od dne do dne vse težja in da doslej še ni bil najden nikak izhod.

Včerašnje avdijence

Po nasvetu Ace Stanojevića se je vladar odločil, da bo, preden zopet komu poveri mandat za sestavo vlade, konsultiral najprej vse predstavnike parlamentarnih skupin. Zato je bil včeraj opoldne pozvan v avdijenco predsednik Narodne skupščine dr. Perić. Za njim je bil takoj nato ponovno sprejet v avdijenco Aca Stanojevića kot predstavnik radikalne stranke. Njegova avdijenca je bila razmeroma kratka. Odhajajoč z dvora je Aca Stanojević novinarjem izjavil, da gre še vedno za sestavo koncentracijske vlade.

Od 5. do 6.30 popoldne je bil v avdijenci Ljuba Davidović. Z dvora je odšel v demokratski klub, kjer so ga pričakovali demokratski ministri in drugi poslanci, katerim je Davidović poročal o svoji avdijenci.

Zvečer ob 9. je bil na dvoru notranji minister dr. Korošec. Ostal je na dvoru do 10. zvečer, nakar je odšel v vladno predsedstvo, kjer ga je pričakoval Vukičević z nekaterimi radikalskimi ministri.

Načrti hegemonistov

Pozno zvečer so se začele iz vladnih krogov širiti vesti, da je koncentracija že definitivno propadla ter da gre sedaj samo še za obnovo dosedanje koalicije, češ da po odklonitvi mandata s strani Stepana Radića ter glede na stališče KDK, da se noče pogajati z nobeno izmed dosedanjih večinskih strank, ni nobenega drugega izhoda. Zatrjevalo se je, da bo mandat po vsej priliki poverjen zopet Aca Stanojeviću. Ker pa Stanojević radi svoje visoke starosti in slabega zdravstvenega stanja ne bi mogel osebno voditi poslov predsednika vlade, naj bi se imenoval tudi podpredsednik. To mesto naj bi zavezal ali dr. Laza Marković ali pa dr. Milan Stojadinović. Izmed dosedanjih ministrov bi po teh verzijah ostala samo minister trgovine dr. Spaho in minister agrarne reforme dr. Vlada Andrić, dočim naj bi ostale

potfelje zasedli najuglednejši prvaki dosedanjih koaliranih strank, tako da bi dobila obnovljena vlada kleroradikalne demokratske koalicije na zunaj popolnoma novo lice. V enakem smislu poročajo tudi današnji beograjski listi, ki naglašajo, da je postala kombinacija s koncentracijsko vlado nemogoča ter da bo prišlo do obnove stare vlade, ki bo nadaljevala delo s sedanjo Narodno skupščino.

Znaki iztreznjenja?

Na drugi strani pa se še vedno razmotriva možnost sprejema zahtev KDK po razpustu Narodne skupščine in razpisu novih volitev. Vest, da je Italija voljna pristati na odgovoditev ratifikacije nettunskih konvencij, ki jo potrjuje tudi pisava fašističnega tiska, je vplivala tudi na demokrate, tako da so tudi že v njihovih vrstah govorili o možnosti sestave izvenparlamentarne vlade, kakor jo je predlagal Radić v svojem odgovoru kralju.

Kompromis glede razpisa novih volitev bi se mogel po mnenju teh krogov najti na ta način, da bi bila Narodna skupščina zaenkrat odgojena do jeseni, v jeseni pa razpuščena, tako da bi se volitve vršile šele prihodnjo spomlad, ko bi se duhovi že popolnoma pomirili. Nova Narodna skupščina naj bi nato razpravljala o drugi glavni zahtevi KDK, to je o reviziji ustave.

Taka rešitev sedanje težke krize pa ne gre v račune pristajam Vukičevića, ki si za to na vso moč prizadeva, da bi onemogočili vsak tak poskus, ker smatrajo, da bi se z obnovo dosedanje koalicije, če tudi z znatnimi osebimi izpremembami v vladi, povrnila situacija popolnoma v njihove roke.

Avdijenca dr. Spaha

Beograd, 7. julija. Danes dopoldne so se na dvoru nadaljevale konzultacije šefov parlamentarnih skupin ali pravzaprav šefov vladnih skupin. Od pol 10. do 11. je bil na dvoru dr. Spaho. Odhajajoč z dvora je bil dr. Spaho zelo rezerviran in ni hotel dati novinarjem nobenih izjav. Zatrjuje pa se, da je dr. Spaho v avdijenci zastopal stališče, da lahko dosedanje vladne skupine sestavijo novo vlado in nadaljuje delo v Narodni skupščini.

Konference radikalov

V predsedstvu vlade so se vršile ves dopoldne neprestane konference. Radikalni so prepričani, da je zvezda Velje Vukičevića za vedno zatonila in iščejo sedaj druge primerne osebnosti za vladnega predsednika. V prvi vrsti forsirajo Aco Stanojevića, ki pa to mesto odklanja in predlaga Marka Trifkovića.

Sestanek med Aco Stanojevićem in Ljubo Davidovićem

Dopoldne sta imela Aca Stanojević in Ljuba Davidović daljši sestanek izven Beograda. Kakor se iz hegemonističnih krogov zatrjuje, sta se na tem sestanku sporazumela o načinu rešitve vladne krize; oba se strinjata v mnenju, da radikali in demokrati ne smejo izpustiti situacije iz svojih rok.

Po tem sestanku se je iz hegemonističnih krogov lansirala vest, da je za novo vlado že vse gotovo. Med demokrati in radikali se boje že vrše pogajanja za razdelitev portfeljev. Po teh verzijah bi prevzel vladno predsedstvo Aca Stanojević, za pomočnika pa bi mu bil pridružen Ljuba Davidović kot minister brez portfelja. Razen tega zahtevajo demokrati notranje, zunanje in prosvetno ministrstvo ter ministristvo za šume in rudnike. Finančno ministristvo naj bi obdržal dr. Spaho. Za ministra notranjih zadev kandidirajo demokrati Dragutina Pečica.

Posvetovanja demokratov

Po sestanku z Aco Stanojevićem je odšel Davidović v kabinet ministra javnih del, kjer se je vršila konferenca demokratskih ministrov. Nato so odšli vsi skupaj v demokratski klub, kjer je Davidović poročal o situaciji. Po seji so demokratski poslanci izjavljali, da je mnogo verjetnosti, da bo prišlo do obnove stare vlade z novimi osebami. V vlado naj bi stopile predvsem tako osebe, ki bi bile kolikor toliko po volji tudi opoziciji. Ta vlada naj bi nekaj časa še nadaljevala delo v Narodni skupščini, nato pa znova skušala priti v stike s KDK.

Drugi sestanek med Stanojevićem in Davidovićem

Po te hkonferencah sta se ponovno sestala Ljuba Davidović in Aca Stanojević. Zatrjuje se, da sta razpravljala o osebi, ki naj bi jo predlagala vladarju za mandatarija. Radikali zatrjujejo, da so prizadevanja vukičevićevcev, da bi postal ministrski predsednik dr. Korošec brezuspešna, ker smatra večina radikalov, da pomeni padec Vukičevića tudi padec dr. Korošca. Blejskega pakta, ki sta ga sklenila na svojo pest, radikalski klub doslej še ni odobril in ga zato tudi ne prizna.

Po seji demokratskega kluba je bil v krajši avdijenci prosvetni minister Grol.

KDK

V vrstah KDK mirno čakajo na razplet dogodkov. Ugotavljajo le to, da Ljuba Davidović tudi v tej priliki ni zavzel onega stališča, ki bi ga bil kot predsednik demokratske stranke moral zavzeti ako bi mu bilo ležeče na tem, da pride do končne ureditve odnosa med prečani in srbijanci.

Danes dopoldne se je vršil daljši sestanek med gg. Pribičevićem, Nastasom Petrovićem in Joco Jovanovićem. Po sestanku je Joca Jovanović izjavil novinarjem:

»Razpravljali smo o politični situaciji, ki se nahaja pred odločilnimi trenutki. Če Stepan Radić jutri zapusti Beograd in odpotuje v Zagreb, dobimo jutri brzokone staro vlado. To bo le pobarvana vlada Velje Vukičevića. Mesto Vukičevića bomo imeli potem Aco Stanojevića. Vse drugo pa bo ostalo pri starem. Vendar pa je treba verzije o obnovi Vukičevićeve vlade sprejeti z veliko rezervno, ker ni še nič gotovega in se lahko še vsak čas vse spremeni«.

„Stepan Radić ni mogel drugače postopati!“

Trezna in odkrita sodba beograjskih »Novosti«. — Hegemonistični voditelji so zamudili najugodnejši trenutek za pomirjenje. — Kriza je vedno bolj resna.

Beograd, 7. julija. Odklonitev mandata za sestavo vlade s strani Stepana Radića je režimovce skrajno presenetila in strahovito razburila. Oni so trdno računali s tem, da se bo Radić zadovoljil z ministrskim predsedstvom ter da bo brez nadaljnega pristal na matematično — strankarsko razdelitev portfeljev, kakor je to bilo pri radikalih in demokratih doslej v navadi. Dočim so režimovski listi dan poprej Stepana Radića poveljevali kot velikega državnika in politika evropskega kova, je že naslednjega dne bil zopet najslabši človek pod milim solncem. »Samouprava«, ki je v nadi, da bo prišlo do sodelovanja med radikalima in KDK, v dolgih člankih pela slavo Stepanu Radiću, ga v večerajšnji št. viki strahovito napada ter ga slika kot največjega sovražnika države.

Nasprotno pa poštena beograjska javnost in nezavisni srbijanski tisk povsem logično in pravilno presoja postopanje g. Radića. Značilen je članek beograjskih »Novosti«, glavnega glasila zemljoradnikov. List pravi med drugim:

»Gesta g. Radića in odklonitev mandata je rezultat in fatalnih pogrešk, ki so se nizale zadnjih 10 dni druga na drugo. Po grozni tragediji v Narodni skupščini politični činitelji niso pojmovali tega historičnega godoka, ki pomeni prelom v politični zgodovini naše države. Zneverjetno lahko-miselnostjo so politiki iz vladne večine zamudili dragocen čas, da bi dali Hrvatom in prečanom iskreno zadoščenje. Mesto tega so dva tedna manevrirali in intrigirali kakor da ni bilo najstrahovitejšega godoka v zgodovini hrvatsko-srbskih odno-

sajev. Vsa modrost glavnih činiteljev je bila usmerjena na to, da z intrigami povzročijo razdor med Pribičevićem in Radićem upajoč, da bo ranjeni Stepan Radić šel preko vsega, če se mu ponudi dekorativna vloga predsednika koncentracijske vlade«.

»Toda vsi so se prevarili v svojih računih. Politična in psihološka uganka, ki jo je predstavljal Stepan Radić, je bila rešena. G. Radić je napravil dve veliki politični gesti, ki pričata o njegovi odločnosti, stopili v odločno borbo s srbijanskimi strankami za enakost in ravnopravnost, ker le tako se more in mora sploščiti njegov sklep, da noče stikov s predstavniki dosedanje vladne večine odnosno radikalne in demokratske stranke, ki predstavljata danes Srbijo«.

»Postopanje g. Radića je po svojem značaju več kot navadna politična poteza in je zato izzvalo največje zmedo med beograjskimi politiki. Lahko je kritizirati postopanje g. Radića s stališča politične oportunitete, toda zakaj se merodajni faktorji ne poglobe v razloge, ki so napotili Stepana Radića in vodstvo KDK k takemu postopanju? Zakaj niso razumeli, da Stepan Radić ni mogel stopiti v razgovore s predstavniki strank, iz kojih vrst se je na njega streljalo in iz kojih vrst poteka morilec njegovih najbližjih in najbolj priljubljenih sodržnikov? Če bo postopanje g. Radića rodilo vse logične posledice, potem moremo smatrati, da smo prešli v novo fazo srbsko-hrvatskih odnosa, ki po svoji ostrini in globini daleko presega je dosedanje krize našega narodnega in državnega edinstva«.

Löwenstein ni mrtev?

Padec iz letala postaja vedno večja zagonetka — Pojavljajo se vesti, da gre le za borzni manevar

Pariz, 7. julija. Osební prijatelj na zagoneten način izginulega belgijskega banirja Löwensteina objavlja v »Paris Midi« daljšo razpravo, v kateri skuša razložiti, na kakšen način se je mogla zgoditi nesreča. Löwenstein je bil izredno delaven človek. Včasih ga je sredi dela tako premagala utrujenost, da je med delom zaspal. Običajno pa se je kmalu zopet predrnil in v polsnu mehanično nadaljeval započeto delo. Pisec domneva, da ga je slična utrujenost premagala tudi med poletom iz Londona v Bruselj. Nesrečo si razlaga tako, da je Löwenstein v polsnu zapustil svoj sedež ter mehanično odprl vrata, ki vodijo na prosto in tako padel iz letala.

S kriminalnega stališča uvedena preiskava nesreče pa je ugotovila razne

okolščine, ki govorijo proti temu, da gre pri celi stvari zgolj za nesrečo. Nepojasnjeno je predvsem to, zakaj je letalo, ki je bilo v času ko se je po izpovedi pilota zgodila nesreča, še popolnoma blizu angleške obale, nadaljevalo polet na Francosko obalo in zakaj se ni takoj vrnilo do najbližje kopnine na angleški strani. Na francoski strani letalo ni pristalo na letališču, marveč nedaleč v stran na zelo zapuščenem kraju sredi polja. Sumljiva je tudi molčečnost spremeljencev izginulega Löwensteina, ki nočejo o podrobnostih nesreče ničesar izjaviti. Začela je zato prevladovati domneva, da gre za skrbno inscenirani borzni manevar, pri katerem je bilo potrebno, da se fingira Löwensteinova smrt. Preiskava se z vso naglico nadaljuje in pričakujejo še senzacionalnih razkritij.

Tragična usoda Roalda Amundsena

Nobile se norčuje iz Amundsena. — Letalec Lundborg rešen. — Otežkočena reševalna akcija.

Oslo, 7. julija. Vsi poznavalci severnih polarnih krajev so mnenja, da je izgubljen vsako upanje na rešitev Amundsena. Iskanje je tem bolj otežkočeno, ker vlada neprestano slabo vreme. Ne samo v Norveški, temveč po vsej Skandinaviji vlada splošna žalost zaradi tragične usode Roalda Amundsena, ki je brzokone že definitivno izgubljen. Ves tisk skandinavski še vedno napada Italijane in se čuti vedenju Nobila ter poveljnika ladje »Citta di Milano«, ki s svojimi izjavami delata še neokusne šale na račun Amundsena, čeprav je žrtvoval svoje življenje za rešitev ponesrečene italijanske ekspedicije.

Berlin, 7. julija. »Berliner Mittag-Zeitung« poroča, da je Nobile v krogu svojih častnikov na krovu »Citta di Milano« imel govor, v katerem je dejal med drugim: »Amundsen pripada zgodovini kot mož, ki me je res skušal rešiti, toda brez uspeha«.

Kingsbay, 7. julija. Dve lahki švedski letali sta se včeraj dvignili kljub meglenemu vremenu k poletu na ledeno goro, na kateri se nahaja Viglierijeva skupina. Ponesrečenec sta vrgli živila in razne druge predmete. Enemu letalu pod vodstvom poročnika Schyberga se je posrečilo pristati na ledeni gori ter sprejeti na krov kapitana Lundborga, ker je on za nadaljnja reševalna dela najbolj potreben. Rešeni letalec se nahaja sedaj na ekspedicijski ladji »Kest«.

Stockholm, 7. julija. Vojno ministrstvo je prejelo včeraj opoldne naslednjo kratko brzojavko: »Petek, ob 8. jutraj Lundborg rešen. Tornberg«.

Vest, da je Lundborg rešen, se potrjuje. Sam Lundborg je brzojavil svoji ženi, da ga je rešil njegov tovariš poročnik Schyberg.

Berlin, 7. julija. Po vestih iz Kingsbaya je akcija za rešitev ponesrečenecv skoraj popolnoma zastala. Ledolomilec »Krasin« je obdan od ledu in se ne more premakniti z mesta, razen tega pa se mu je tudi zlomilo krmilo. Tudi letala ne morejo stopiti v akcijo zaradi goste megle.

Borzna poročila

LIUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: London 277.10, Dunaj 801.5, Praga 168.5, Curih 10.956, Milan 298.5, Berlin 13.58.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: London 277.10, Dunaj 801.5, Praga 168.5, Curih 10.956, Milan 298.5, Berlin 13.58.

Elekti: Vojna škoda 436—437.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.13, Berlin 123.90, Milan 27.24, London 25.27625, Newyork 518.55, Pariz 20.35, Praga 15.375.

„Žalitev“ italijanskega kralja pred sodiščem

Zanimiva tiskovna obravnava. — Odgovorni urednik »Orjune« oproščen

Državno pravdnštvo v Ljubljani, je to- žilo pred tukajšnjim sodiščem kot tiskov- nim sodiščem odgovornega urednika »Or- june« Jožo Špana iz Ljubljane, češ, da je kot odgovorni urednik objavil članek v »Orjuni« št. 49 dne 21. novembra 1925. na strani 3 opredelil 5. članka »Ostije italijanskega konzulata«, katerega prvi stavek se glasi: »Navzlic najhujšem ogorčenju na- šega naroda radi izbruhov fašistovske po- divjanosti v Trstu se je vendar našlo med nami nekaj ljudi, ki so šli preko tega in se udeležili slovesne recepcije italijanske- ga konzulata v proslavo rojstnega dne velikega kralja naroda zmagovalcev in herojev«.

Dalje je bil Špan obtožen radi članka v št. 7. dne 6. februarja 1926. na 3. strani v 3. opredelku članka: »Ne damo svojih«, katerega zadnji stavek 3. odstavka se gla- si: »Pa magari, da bi bila potem tudi za- dušnica za samim slavi in zmage pijanim diktatorjem Mussolinijem, ali pa celo za Velikim kraljem zmagovalcev pri Capore- tu in Vitoriju Venetu«.

Državno pravdnštvo je trdilo v svoji obtožnici, da je Špan s tema člankoma za- lil italijanskega kralja, torej tujega držav- nega poglavarja, zagrešil pregrešek v smi- slu člena 52. in 53. zakona o tisku in je predlagalo kaznovanje.

Osumljenec, ki osebno ni bil navzoč, se je poslužil pravic člena 35. zakona o tisku ter je navedel kot pisca narodnega poslan- ca dr. J. Pivka in se je skliceval v dokaz svoje trditve na pričo Andreja Verbiča, ki je pa zaslisan izpovedal, da se ne more več spominjati, kdo je ta dva članka pisal. Samo iz sloga sklepa na avtorstvo dr. Piv- ka, ki je pisal že večkrat kaj podobnega. Ker ni bil po izpovedbi te priče doprine- šen dokaz v smislu člena 34. zakona o tisku, da je bil res dr. Pivko pisec inkri- miniranih člankov, je vsled tega odgovar- jal za članke obtoženec sam kot urednik za vsebino člankov v smislu člena 35. za- kona o tisku.

Jožo Špana je zagovarjal dr. Cepuder, ki je zanikal vsako krivdo, trdeč, da »po- tentat« pred tiskovnim zakonom ni nikak- izjema in da članek ni imel nobenega namena »potentat« žaliti. Zagovornik je poudarjal, da je bila tendenca člankov, ne napasti naše ljudi, ne pa italijanskih dr- žavljanov. Predlagal za oprostitve.

Senat, kateremu je predsedoval sodni svetnik Avsec je Jože Špana oprostil vse- ke krivde in kazni, češ, da vsa stilizacija člankov ne kaže, da bi se hotelo žaliti ita- lijanskega kralja.

Prvi državni pravdnik dr. Ogoreutz je pri- javil ničnostno pritožbo.

Naše ženstvo zahteva enakopravnost za vse

Zborovanje Ženskega pokreta v Beogradu. — Naše ženstvo ob- soja zločin v Narodni skupščini in svari merodajne činitele, naj nemudoma opuste dosedanje metode v državni in narodni po- litiki

Naše ženstvo je zadnje čase že opeto- vano zahtevalo, naj bi žene s svojo obje- ktivnostjo opozarjale na napake, ki jih de- lajo naši politiki v javnem življenju dan za dnem. Da manifestirajo to svojo iskreno željo, so sklicale ženske sestanek, ki se je vršil v četrtke v ženskem klubu v Beo- gradu. Sestanka se je udeležilo več sto žensk iz vseh slojev. Zanimivo je, da ra- zen novinarjev ni bilo na sestanku nobe- nega moškega.

Zborovanje je otvorila predsednica Zveze ženskih pokretov ga. Štebije- va, ki je naglašala, da ženski pokret ni po- litična organizacija, vendar pa ne more biti indiferenten napram načinu vodenja držav- ne in narodne politike, niti ne more stati ob strani zdaj, ko se razpleta vladna kriza. Politična nevrtnost našega ženstva je v tem, da se držijo nadstrankarskega, načelne- ga stališča. Odkar živimo v Srbiji, Hrvatini in Slovenci v skupni državi, še ni bilo tako usodnega dogodka kakor je zločin v Na- rodni skupščini. Kar je prišlo po zločinu na dan je bilo strašno in bo še strašnejše, če eni in drugi ne odstranimo vseh pre- sodkov in neiskrenih čustev. Vsi se moramo zavedati velike odgovornosti. Na sestanku množice ženske dokazati, da se zavedamo resnosti sedanjega položaja in da smo pri- pripljene po svojih močeh pomagati, da se sedanja kriza reši.

Za go. Štebijevo je govorila ga. Milena Atanacković, ki je izjavila: Treba je, da v tem trenutku tudi me spregovorimo svojo besedo in da se obrnemo na celo- kupno ženstvo naše države. Zločin Puniše Račiča, ki daje orožje našim notranjim in zunanji sovražnikom, moramo obsojati vse. Ženski pokreti so imeli zborovanja po vsaj državi in ženske so zahtevale od po- litikov, naj začno mirno in sistematično urejevati naše razmere. Razočarani smo, da se parlamentarno zasедanje zaključi- čilo z zločinom in objektivno moramo ob- soditi Punišo Račiča. To ni slučajna gesta erega človeka, niti delo cele politične gru- pacije. Nedvomno je posledica težke atmo- sfer, ki smo jo vsi čutili. Ženske kot strankarsko nezastupljene so poklicane, da nastopijo proti nenejni politični strasti.

Vse moramo žrtvovati za duhovno edin- stvo. Samo tedaj bomo dostojni zgodovin- skega momenta, ki ga preživljamo, če do- sežemo, da se bo vsak državljan počutil dobro in da bo v teh težkih trenutkih zma- galo medsebojno zaupanje in popolna ena- kopravnost vseh državljanov.

Kot tretja govornica je nastopila odvet- nica ga. Milica Vlašić, ki je izjavila, da mora naše ženstvo pomirjevalno vplivati na razburjene duhove in napeti vse sile, da fiksira ene stranke ali zavožena politična kariera poudenev ne bo pomenila konca narodnega edinstva in države same.

Končno je bila sprejeta resolucija, ki se glasi:

»Događek, ki se je pripetil 20. junija v Narodni skupščini, smatramo za največjo sramoto naše države. On je strašen in re- sen opomin odgovornim činiteljem, da mo- rajo nemudoma prelomiti z dosedanjimi metodami v vodenju državne in narodne politike. Te metode so dožvele popoln po- lom in če se bo z njimi nadaljevalo, bomo doživeli splošen polom«.

Vodstvo državne in narodne politike na- laga težko odgovornost. Samo moralno in- taktne osebnosti imajo pravico prevzeti to odgovornost. A zlasti v teh težkih časih so lahko na odgovornih mestih samo oni, ki znajo zastopljati svoje osebne ambicije in interese, kakor tudi interese svoje stranke splošnim interesom.

Me ženske nimamo direktnega vpliva na politično življenje. Vendar pa naša odgo- vornost za vse, kar se bo zgodilo ni nič manjša in zato moramo najti druga pota, po katerih bomo mogle pomiriti razvnete politične strasti. Apelliramo na žene, da s svojim delom in vplivom v rodbinskem in družabnem življenju store vse, da posledice zločina v Narodni skupščini ne izkopljejo nepremostljivega brezdna v supnem živ- ljenju Srbov, Hrvatov in Slovencev. S po- gledom v lepo bodočnost moramo iti na delo. Bodoče skupno življenje v naši dr- žavi moramo graditi tako, da bodo njegovi temelji enakopravnost, svoboda in pravica za vse in vsakogar. To mora biti naša naj- večja naloga.

Novi vodovod in druga javna dela v Ljubljani

Grajski prebivalci bodo preskrbljeni s pitno vodo. — Neuteme- ljen napad »Slovenca« na obč. svetovalca g. Likozarja. — Kaj dela zdaj mestna občina v mestu

Včeraj dopoldne se je vršil na ljubljans- kem Gradu komisijoneli ogled vodovod- ne naprave. Komisija je imela ugotoviti, kako bi se dalo preskrbeti prebivalce ljub- ljanskega Gradu z zdravno pitno vodo iz mestnega vodovoda. Komisijo so tvorili ravnatelj mestne elektrarne ing. Čiuh, mestni fizik dr. Rus in občinski svetniki Likozar, Šterk, dr. Lemež in Gol- majer. Ker prebiva na Gradu okrog 500 prebivalcev, je vprašanje preskrbe s svežo vodo nujno potrebna skorajšnje rešitve.

Do sedaj so dobivali grajski prebivalci vodo le trikrat na dan ob gotovih urah. Ker leži ljubljanski Grad 24 m višje, kakor pa vodni rezervoar na tivolskem vrhu, ni imel mestni vodovod dovolj moči, da bi pogнал vodo po ceveh na vrh Gradu. Zato so morali zgraditi svojačasto na Rebrji pod Osojimi črpalko na električni pogon, ki je pritiskala vodo na Grad. Tak način pogona vode je pa zelo nepravilni in ozirom na to, da more črpalka poganjati vodo le te- daj, če je pipa odprta, kakor hitro se pa pipa zapre, se mora ustaviti tudi črpalka. Komisija je včeraj sklenila, da se zgradi na Gradu na primernem prostoru železobetonski rezervoar, ki bo imel stalno na razpo- lago dovolj pitne vode za vse grajske pre- bivalstvo. Voda bo ostala poleti hladna in jo bodo imeli prebivalci vsak hip na razpo- lago. Napravili se bosta vodovodni pipi na dveh krajih, več pip pa zaenkrat ni mogo- če montirati ker bi se sicer potrošilo pre- več vode. Mestni stavbni urad je že dobil nalogo, da izdela tozadevne načrte in pro- račune.

Z ozirom na notico v današnjem »Slo-

venca«, v kateri se odreka zasluga napred- nega občinskega svetnika g. Likozarja za preskrbo grajskih prebivalcev s pitno vo- do, moramo ugotoviti, da se je na prošnji grajskih prebivalcev g. Likozar v prvi vrsti zavzel na merodajnih mestih za preskrbo Gradu z vodo in je dosegel, da dobivajo prebivalci na Gradu vodo petkrat na dan, in sicer zjutraj, dopoldne, opoldne, popo- dne in zadij ob 8. zvečer.

Svoječasno je izvolil mestni stanovni- ski odsek, kateremu načeljuje občinski svetnik g. Likozar, iz svoje srede posebno revizijsko komisijo, obstoječo iz treh član- nov, in sicer načelnika g. Šterka in občin- skih svetnikov dr. Lemeža in Golmajerja. Naloga te revizijske komisije je, zanimati se za potrebe in želje prebivalcev v mestu in seveda tudi na ljubljanskem Gradu. Ta revizijska komisija je stanovniškemu od- seku stavila glede nujnih naprav in pre- ureitev na ljubljanskem Gradu sledeči predlog:

1. Nujna poprava vseh dimnikov, peči in štedilnikov. 2. Takojšnja poprava lese- nih tal v stanovanjih, kjer so do sedaj še kamenita tla. 3. Nujna ureditev stranišč. 4. Naprava zadostne razsvetljave na hod- nikih, stopniščih in dvorišč ter dovolitev razsvetljave vsaj do 9. ure pozimi, oziroma do 10. ure poleti. 5. Takojšnja odstranitev vseh križev s oken, na vsak način pa vsaj na dvoriščni strani in notranjosti Gradu. 6. Ureditev vrat na stanovanjih, da se bodo dobro zapirala in odstranitev vseh z železom okovanih vrat, ki so zlasti otro- kom nevarna. 7. Napeljava pitne vode vsaj na dveh krajih na hodnikih. 8. Premestitev

jame za smeti, in sicer izven dvorišča. 9. Sorazmerna razdelitev stanovanj stran- kam z večjo družino. 10. Revizija in zni- žanje najemnine, stranke pa, ki imajo sla- ba zasilna stanovanja, naj se najemnine sploh oproste. 11. Vsi prostori, ki se sedaj uporabljajo kot drvarnice, shrambe, skladišča itd., se naj po strokovnjakih pregle- dajo in takoj preurede v stanovanja.

Komisija je ta svoj predlog utemeljila z obširnim podrobnim poročilom o stanju ljubljanskega Gradu in je v 10 točki tega poročila dobesedno povdarila sledeče:

»Nevarne so tudi razmere glede pitne vode. Pitna voda se deli strankam na pro- stem, na dvorišču, kamor se morajo stranke postaviti v vrsto ob vsakem vremenu in čakati, da pridejo na vrsto kot se je to go- dilo za časa vojne, ko so ljudje s kartami čakali po cele ure na živila. Vodo so do- hivalo stranke le ob 7., 11. in 13. uri. Pitna voda se da z malimi stroški napeljati na hodnike vsaj na par mestih, tako da dobijo stranke pitno vodo pod streho in ne na pro- stem«.

OSTALA JAVNA DELA V MESTNI OBČINI.

Trenotno tlakuje mestna občina južni del Masarykove ceste čez križišče Miklošičeve ceste, na kar se bo tlakovanje prekinilo in se bo pospešilo tlakovanje Resljeve ceste med Sv. Petra cesto in Komenskega ulice. To tlakovanje se vrši iz kaldrinskega fonda. Cestni robniki se bodo napravili v Kri- ževniški ulici, Trnovskem pristanu, na Po- ljanski cesti in na Tržaški cesti. V bližnji bodočnosti bodo napravili mali tlak pred Škofijo in v Medarski ulici. Med Marijani- škem in klavnicbo bo napravljen balzoidni tlak. Dalje se bo tlakovala še Vidovanska cesta med Komenskega ulico in Sv. Petra cesto, Prečna ulica, Stari trg od Zalaznika do Šentjakobske soke in Semeniška ulica. Ce- ste okrog Topničarske vojašnice pri kolo- niji mestnih vil so že gotove in se bo na- pravil obnem tudi makadamski tlak. Ure- dilo se bo tudi nekaj ulic v Šiški.

Razpisana je zgradba velikega zbiralne- ga kanala na Kette Burnovi cesti. Zgrajenih bo tudi nekaj malih kanalov, tako v Voglni ulici, Zrinjskega cesti in Ilirski ulici. Zgrad- ba Delavske zbornice se dovršuje in bodo vsa profesionalna dela v kratkem končana tako, da se bodo mogle stranke že letošnjo jesen vseliti. Velika stanovanjska hiša, ki bo imela 113 stanovanj, je razen enega ob- jekta zgrajena do vrha in že pokrita z ope- ko. Med tem se bodo pa izvršila kanalizacijs- ka dela, zgradba dimnikov, instalacija vo- dovoda itd. Kolonija mestnih vil za artilje- rsko vojašnico je razen ograj in ureditve vr- tov popolnoma dovršena in so se ose stran- ke že vselile. Z vso naglico se preurejuje bivša Nuškova vojašnica v stanovanjske na- mene in je namenjena v prvi vrsti deloži- rancem. Stanovanja bodo obstojala iz ku- hinje in ene sobe. Stanovanja bodo v sploš- nem prav lična in čedna. Mestna občina upa, da bo vsaj v priličnih prostorih mogla na- staniti stranke že koncem avgusta. Da se omili stanovanjska beda in napravi čim več stanovanj, je mestni stanovniški odsek sklenil dvigniti levi trakt Nuškove vojaš- nice za eno nadstropje in napraviti v njem enaka stanovanja kakor v pritličju.

Pripravljuje se načrti za novo skupino stanovanjskih hiš ob Dunajski cesti in sicer na prostoru pred skupino stanovanjskih hiš Pokojniškega zavoda na Brinju. Tudi te hiše bodo še letos pod streho. Posebno pu- žijo je posvetila mestna občina tudi čiščenju in škropljenju cest in bo število svojih stroj- nih naprav v najkrajšem času izpopolnila.

Odhod Vlacava Vlčka in Lidije Wisiakove v Pariz

Prišla sta iz Pariza nazaj v Ljubljano. Gotovo sta imela srce polno nad in načr- tov. Hotela sta v domovini pokazati, kaj znata in zmoreta. Toda nista imela sreče. Ne po svoji krivdi zapuščata zopet Ljubljano in odhajata v Pariz, odkoder sta prišla in kjer sta si še ustvarila blesteč renome. Go- di se jima, kakor mnogim našim umetni- kom: Tujina se diči z deli njihovih rok.

Naš poročevalec je obiskal plesalko Li- dijo Wisiakovo in njenega partnerja Vlac- ava Vlčka, ter ju naprosil za kratek raz- govor o njunih načrtih bodočnosti.

— Kako, da sta dobila angažma pri pa- riški Operi Comique?

— Spomladi l. 1926 sva plesala na po- vabilo češkoslovaškega konzula v poslaniš- tvu v Parizu. Navzoč je bil tudi direktor Opere Comique g. Masson. Zanimal se je takoj za naju in po prireditvi je pogovor nanesel na »Prodano nevesto«, ker sva ple- sala skoraj same češke narodne plesse. Pro- dano nevesto z baletom so pripravljali že nekaj sezon, toda do ureditve tega na- črta ni prišlo. Glavna propagatorica »Pro- dane neveste« v Parizu je poslaniškova so- proga ga. Osuska. Zato naju je takoj pripo- ročilo direktorju Massonu. Ta je bil zado- voljen in sklenil smo dogovor. Pred od- hodom v Ljubljano me je direktor povabil v oporo in domenili smo se glede nastu- ranja plesov in vzporeditve. Tudi češkoslo- vaški minister g. Osusky nama je pred od- hodom obljubil pomoč in posebno se po- vabil za sodelovanje pri vzporeditvi »Prodane- gde« Wisiakove.

— Angažma je bil torej sklenjen že pred prihodom v Ljubljano?

— Da, toda dogovor je bil samo ustnen. Te dni sva pa prejela definitivno in ofici- jalno pogodbo, s katero postaneva dne 15. septembra člana Opere Comique. A zave- zala sva se sodelovati samo pri vzporeditvi »Prodane neveste«. Imava pa tudi namen nastupirati kak moderen balet in ga predva- jati v Operi.

— Kako se pripravljata uprizaritve »Pro- dane« v Parizu?

— Znano mi je, da je francoski prevod dela dokaj posrečen. Drugače je pa v libe- retu in dejanju marsikaj spremenjenega in prikrojena francoskemu pojmovanju. Pre- cej je spremenjen prizor Vaška in Kecal. Francozom je menda popolnoma tuj meše-

tar, kakršen je Kecal. Zelo je pa Franco- zom všeč Smetanova glasba. Ravnatelj Mas- son je za njo navdušen in je že za časa na- jinega bivanja v Parizu prepeval najlepše arije iz te opere. Originalne kostume je opera naročila iz češkoslovaške. Drugače pa je študij in izvedba opere izključno v francoskih rokah. Jaz sem edini Čeh pri vzporeditvi. To je povzročilo med nekate- rimi igralci precej hrupa in odpora. Direk- tor je prejel tudi več anonimnih grozljivih pisem. Seveda vsi ti zavistneži streljajo mi- mo cilja. Za posebno slavnostno represen- tativno uprizaritev je češkoslovaška vlada baje votirala 100.000 Kč. Generalna skušnja se bo vršila dne 25. oktobra. Za 28. okto-

ber je določena slavnostna predstava ob pri- liki desetletnice češkoslovaške samostojno- sti. Udeležiti se je francoska vlada s pre- sednikom Doumergueom in ostalo pariško elito. Naslednji dan se bo vršila premijera za široko publiko.

— Kaj pa ljubljanski balet?

— Ta ostane še nadalje rekvizit opere in drame. Ob krizi so nama odpovedali anga- žma in za obnovo tega se z nama ni nihče pogajal. Baje bo za prihodnjo sezono anga- žiran g. Galovin, bivši soplesalec Tuljakove. Sicer je pa ljubljanski balet v pretekli se- zoni izredno napredoval. Zal, da se v tej smeri ne bo mogel menda več razvijati.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Prileznico je zabodel. — Sleparski nameščenci agrarnega ura- da. — Nove žrtve Save. — Puniša Račič je že dobil naslednika. — Strašen umor ženske. — Blaznež prevrnil pametnega.

Delavec Janez Jazbec iz Zagreba nima sreče v ljubezni. Zdi se pa, da je temu sam kriv. Ima svojo zakonito že- no, toda z njo se je sprl in jo zapustil. Po sodnijski ločitvi je moral ženi pla- čevati odškodnino. Samotarenja se je pa Janez kmalu naveličal in se zaljubil v 25-letno Ano Jakinovo iz sv. Križa. Opetovano sta se sestala in tako posta- la prijatelja. Ana je postala Janezova prileznica. Toda tudi s to Janez ni imel sreče. Nekega lepega dne je pobegnila od doma in si preskrbela službo. Janez se je raztogotil in šel za begunko, da bi jo pripeljal zopet na svoj dom. Slu- čajno sta se srečala v Samostanski uli- ci. Po kratkem obračunu se je delavec tako razjezil, da je potegnil nož in ga zasadi prileznici v desno stran prsi. Nezvesta ljubica se je zgrudila na tla vsa obilita s krvjo. Mimoidoči so po- klicali rešilni voz, ki je ranjeno Ano od- peljal v bolnico.

Iz Subotice poročajo, da so odkrili velike poneverbe, zlorabe in ponare- janja v agrarnem uradu v Adi. Državno pravdnštvo je dobilo anonimno ova- dobo, da sta krivca Nikola Nikolič in Vu- kašin Vujić. Oba sta sleparila v uradu že od l. 1925 in oškodovala interesirane za več sto tisoč Din. Na podlagi ova- de je državni pravdnik uvedel preiska- vo, ki je pokazala, da so vsi podatki resnični. Tako sta obdolženca prodajala zemljišče agrarne zajednice in si izku- piček pridržala. Nadalje sta oddajala v najem zemljišče in si tudi najemnino pridržala. Vknjižila sta imena intere- sentov, ki sploh ne živijo. Prisilila sta jih nadalje, da so jima plačevali velike vsote pod grožnjo, da bodo izgubili pra- vico do zemljišča. O sleparijah je bila obveščena centrala v Novem Sadu, ki je odposlala v Subotico posebno prei- skovalno komisijo. Zanimivo je, da so vse poslovne knjige po odkritju slepar- jev nenadoma tajinstveno izginile.

Rudolfu Kralju iz Jakuševca je javil neki kolestar, da leži ob obali Save pri Stari Lozi utopljenec. Rekel je še, da je on našel prvi utopljenca ter mu tako pripada nagrada 2000 Din, ker je utop- ljenec najbrž bančni uradnik Kučera iz Remetinec. Nato se je kolestar odstra- nil in se ni več javil. Komisija je našla na označenem kraju truplo privezano na drevo. Utopljenec je imel črne pla- valne hlače in je kakih 25 do 28 let star. Včeraj so javili zagrebški policiji, da je Sava vrgla na obalo nekega utopljenca, ki leži sedaj blizu Trnja pod prevoznim brodom. Ta utopljenec je kakih 20 let star. Ima bele plavalne hlače s črnimi programi. Zdi se, da je to čevljarški po- močnik Velja Trifković, ki se je kopal v terek na Savi in je utonil. Včeraj je utonil v Savi tudi Ivan Jakurin. 18 let star delavec. Prišel je iz Sv. Ivane Zeli- na v Zagreb, da bi dobil službo. Po obe- du je šel na Savo in ker ni bil dober plaval- ča, ga je voda odnesla. Plavalci so ga skušali rešiti, toda bilo je pre- pozno. Potegnili so ga že mrtvega iz vode.

Iz Mostarja poročajo, da je bil v Kosuškem izvršen strašen zločin. V tem kraju je živel neki Ante Oreč, ki si je domišljeval, da mu nihče ne more do- živega, ker je radikal. Počenjal je razne neumnosti in nadlegoval sosedje. Bil je tudi sprt s svojim sorodnikom Markom Orečem in njegovim sinom Ivanom. Oba je Ante vedno izzival, kjer je le mogel. Sorodnika sta se ga pa izogibala, vedoč, da je hudobne narave in nagle jeze. Pred par dnevi se je Ante sprl z Ivanom in Markom. Oba sta popustila in se na- potila na polje po seno. Ko sta grabila nič hudega sleučeno, je nenadoma počila puška in Marko se je zgrudil tež- ko ranjen na tla. Sin Ivan, ki je grabil v bližini, je prihitel očetu na pomoč. Počilo je drugič in tudi sin se je zgrudil ranjen na očeta. Morilec je bil Ante Oreč, ki se je hotel osvetiti. Na strele so prihiteli seljaki, ki so težko ranjena odpeljali v bolnico. Oba se borita s smrtno. Morilec se je hladnokrvno pre- dal sam orožnikom, češ, da mu ne mo- rejo nič, ker je storil veliko uslugo ra- dikalski stranki, ki je umoril dva nje- na največja nasprotnika. Orožniki so morila zaprli in pride pred mostarske sodnike. Zdi se, da se beograjska skup- ščinska mentaliteta širi tudi že po de- želi.

Predsmočajni je postala v Mostarju žrtve morila neka Marija Šumić, žena delavca mostarske železniške postaje. Vest o strašnem umoru se je bliskovito razširila po mestu in je pretresla vse meščane, ker je to že tretji umor v

zadnjem času v Mostarju. Delavec Šu- mić ima hišico v mostarski okolici blizu vojaškega vežbališča. Okoli polnoči so sosedje čuli obupen krik in stokanje iz Šumićeve hiše. Pohitili so v hišo in našli na tleh delavčovo ženo z razparanim trebuhom, iz katerega so se še prikaza- la čreva. Poklicali so takoj rešilni voz, ki je žensko odpeljal v bolnico. Zdrav- niki jo je operirali, toda Marija je pod- legla težki rani in nekaj ur po operaciji umrla. Policija je zaslila moža, ki je izpovedal, da je prišel domov okoli 10. ure ponoči in je našel ženo že v postelji. Spala je, ker je delala ves dan in je bila utrujena. Tudi on je ležal v postelji in zaspa. Nenadoma se je prebudil in v polnu zagledal dve ženski, ki sta stopi- li v sobo njegove žene. Takoj nato je čul strahovit krik na pomoč: Joj, razpa- rala me bo! Mož je skočil v sobo in na pragu naletel na dve ženski. Ena je dvignila krvav nož in delavca ranila v roko. Nato sta ženi pobegnili na dvo- rišče. Policija je že morila na sledu. Aretirala je nekaj oseb, ki so bile udele- žene pri umoru. Imen pa v interesu na- daljne preiskave policija noče objaviti.

Včeraj je prišel k lastniku avtotak- sija v Zagrebu Ivanu Raškaju neki mla- denič in ga prosil, naj ga odpelje v Ogul- lin. Mladenič se je predstavil šoferju kot bolničar umobolnice v Stenjevcu. Rekel je, da mora po nalogu ravnate- lja v Ogulin po nekega bolnika, ki je pobegnil iz umobolnice. Raškaj je pristal na mladeničovo ponudbo in ga odpeljal v Ogulin. Po prihodu v Ogulin je bolni- čar šel naravnost v tamošnjo bolnico ter se kmalu vrnil, češ, da bolnika ni v bolnici in da mora na pošti govoriti z upraviteljem Stenjeveca. Ko se je bolni- čar vrnil iz telefonske celice, je dejal šoferju, da mu je upravitelj telefona- lno, da je bolnik pobegnil v Ljubljano in mora zato takoj odpotovati tja. Šofer je pristal tudi na to vožnjo. V Karlov- cu sta se pa morala ustaviti, ker se je motor pokvaril. Ko je šofer popravil avto, mu je mladenič potegnil neopa- ženo listnico s 400 Din in šoferstvo iz- kaznico iz žepa ter pobegnil. Šofer je prijavil tatvino policiji in popisal tat. Ugotovili so, da je slaboumež, ki je po- begnil iz Stenjeveca. Policija ga sedaj išče.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 7. julija 1928; katoličani: Vilgij; pravoslavni: 24. junija, Vidov dan. Jutri: Nedelja, 8. julija 1928; katoličani: 6. pob. nedelja; pravoslavni: 25. junija, Je- lisava.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Ljudski kino (Matica): Polnočno solnce. Kino Ideal: Državni pravdnik Jordan.

PRIRREDITVE V NEDELJO.

Ljudski kino (Matica): Polnočno solnce. Kino Ideal: Državni pravdnik Jordan.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Ramor, Miklošičeva ce- sta, Trnkoczy, Mestni trg.

Spori

— Občni zbor LNP. Danes se vrši v Ljub- ljani redni občni zbor LNP. Na obnem zho- ru se bo tudi razpravljalo o spremembi pr- venstvenega tekmovalja v Sloveniji. Upa- mo, da bo skupščina potekla dostojno in da se bodo naši vodilni klubi spoznaleli v svrhu složnega sodelovanja v bodočnosti.

— Službeno iz LHP. Seja upravnega od- vara se vrši danes ob 20 v posebni sobi ka- varne »Evropac«. Radi važnosti se naproša- jo gg. odborniki, da se seje zanesljivo ude- leže. — Tajnica.

— Kolesarski klub Ilirija v Ljubljani. Člani moto-odseka, ki so se prijavili k ju- tršnjim motociklističnim dirkam L. Hrv. motokluba v Zagrebu, se vabijo na sestanek, ki se vrši zvečer ob 19.30 na vrtu restav- racije »Novi svet«. — Vabijo se tudi vsi ostali člani v svrhu dogovora glede skupne- ga izleta k dirkam. — Predsednik.

— Nogomet in hazena ISSK Maribora v Zagrebu. V nedeljo gostuje v Zagrebu enaj- storica ISSK Maribora in odigra prijateljsko tekmo proti tamošnjim Železničarjem. Dru- žina Maribora nastopi proti kompletni za- grebski reprezentanci, ki jo tvorijo igralce klubov ASK in Concordia.

— Šesta smaga praške Slavije. Družina praške Slavije je odigrala v Požarevcu svo- jo šesto tekmo, odkar je na turneji po Ju- goslaviji. Tudi to pot so Čehinje zmagale in sicer v razmerju 14:4.

— Zaktjuček praškega prvenstvenega tekmovalja. V terek je bila v Pragi zadnja prvenstvena tekma, in sicer sta se spopri- jela Sparta in Viktorija Žilžkov. Tekma je ostala neodločena v razmerju 1 : 1. Viktor- ija Žilžkov si je priborila prvenstvo Češko- slovaške, dočim je Slavija na drugem, a Sparta na tretjem mestu.

Ljubljana nujno rabi večji kolodvor

Mesto se naglo širi, a glavni kolodvor je ostal isti. — Kako bi se dal sedanji kolodvor preurediti in prometne ovire odstraniti. — Z delom je treba pričeti čimprej

Ljubljana je postala osobito po prevratu torišče vedno večjega železniškega prometa. Število železniških prog se sicer tekom tega časa ni prav nič povečalo, toda izredno važna zemljepisna lega ljubljanskega mesta v naši državi je pretvorila prejšnjo navadno prehodno postajo v

važno železniško križišče

odkoder vodijo v trije smeri glavne proge, ki imajo danes vedno večji mednarodni prometni značaj. Ljubljana je ona točka v državi, odkoder je najbližja pot v Italijo, preko Avstrije v Švico in Francosko, Nemčijo in dalje na sever. Obenem pa veže dvotirna proga Ljubljana — Zagreb ves severo zapadni del države z njenim glavnim mestom, s Beogradom. Gorenjska, notranjska in savska proga so danes prometne žile, kjer utripa mednarodni prometni tok. Zato so v veliki meri podvržene vplivu splošnega mednarodnega prometa, ki se po zadnji vojni od leta do leta veča in z neko doslednostjo odstranjuje prejšnje meddržavne zapore. — Poleg teh prog pa imamo v Ljubljani še izhodno točko za celokupno dolenski železniški omrežje, ki sicer danes še nima večjega prometa, kar pa ne smemo smatrati kot trajni pojav. Z se priletom gradnje bodoče zveze Ljubljana — Kočevje — Srpske Moravice — Sušak se bo položaj bistveno izpremenil in promet polagoma tudi v to smer povečal. V nekoliko letih bo nastala tukaj četrta mednarodna proga, ki bo vezala po najkrajšem potu Srednjo Evropo po jugoslovenskem ozemlju s Sušakom in Splitom. Omeniti moramo končno tudi lokalne proge, ki izhajajo iz Ljubljane na Vrhniko in Kamnik, ki pokazujejo leto za leto naraščajoči potniški in blagovni promet.

Predno pa preidemo v razpravljanje o ljubljanskem »glavnem« kolodvoru, ne smemo prezreti dejstva, da postaja baš Ljubljana nekak

center za tujski promet

po celi Sloveniji, ki je v zadnjih letih po zaslugah raznih udeležencev faktorjev in organizacij dosegel precej lepo višino. Z ljubljanske postaje odhajajo tekom izletne sezone mnogi redni in izredni turistiški in izletniški vlaki, za časa kopalne dobe pa še kopalni vlaki, ki prevajajo velike množice potnikov. — Tudi tovarni promet je doživel velik razmah. Dočim je tik po vojni tovarni promet z Italijo, Švico itd. bil komaj v povojih, se je tokom časa razvil že gotov sistem, ki se vsako leto širi in zavzema vedno večje dimenzije. Četudi prebolsva naša splošno gospodarstvo v celi državi težko gospodarsko krizo, moramo vseeno ugotoviti, da je bil tudi za časa najhujše krize tovarni promet razmeroma dober, ker se je vseeno nekaj blaga izvažalo preko naših obmejnih stanic v inozemstvo.

Iz vsega je jasno razvidno, da je ljubljanska postaja resnično zelo važna prometna postojanka v naši državi, ki bi ji morala železniška uprava posvetiti vsi p. o. zornost in podporo, da se s tem omogoči čim rednejši in varnejši promet potnikov in robe. Tega se je prva naša narodna vlada dobro zavedala in je bila že leta 1919. sklicana

posebna anketa v Ljubljano

kjer se je iz vseh mogočih vidikov razmotrivalo in reševalo pereči ljubljanski prometni problem. Toda voz je ostal prejšnji, še vedno zamotan in na celem glavnem kolodvoru se ni niti po podraževanju južne železnice izpremenilo ničesar, kar je medtem naraščajoči promet vedno bolj oviralo. Dosedaj vladajoča suša v državnem proračunu ni mogla niti pare prispevati za sanacijo obupnih razmer na kolodvoru, ostalo je skratka vse pri starem.

Glavni kolodvor je treba čimprej preurediti

Ali pa je mogoče, da se vzdrži sedanje stanje tudi še v naprej? — Ali naj se še tudi nadalje za nedogledno dobo vzdržuje red in varnost na ljubljanskem glavnem postaji na način, ki ni niti moderen, niti varen za življenje potnikov in ki zahteva od zaposlenega postajnega osebja napetost vseh živcev do skrajnosti, da se prepreči večje nesreče. Prepričani smo, da so odgovorni činitelji ljubljanske direkcije že večkrat podrezali na merodajnih mestih v Beogradu v tem pogledu. Gotovo so bili stavljeni nekateri več ali manj ugodni sanacijski ali celo pregradbeni predlogi. O tem ni dvoma. Toda dosedaj ni nikakega uspeha, kar pa je za javnost in potništvo edino pravo merilo. Javnost presoja taka važna vprašanja vedno iz praktičnega stališča, za teoretska razmotrivanja brez praktične izvedbe se ne briga mnogo. Zato smatramo kot zelo umestno in potrebno, da ponovno dvignemo svoj glas z zahtevu, da se mora glede rešitve vprašanja ljubljanskih železniških postaj in osobito še glavnega kolodvora v najkrajšem času podvzeti konkretne korake, ki naj privedejo celi zavolani kompleks vprašanj do končne pozitivne rešitve. Tako, kakor se sedaj prakticira, ne sme iti dalje, ker se s tem ogroža že varnost potnikov in uslužbencev prometnih naprav.

Ali ni še dovolj raznih razburljivih scen na glavnem kolodvoru za časa gotovih dnevnih vlakovnih skupin, ko prihajajo in odhajajo v teku pihih dveh do treh ur vlaki iz Ljubljane na vse mogoče strani in je angažirano celokupno postajno osebje z opozarjanjem potnikov, da vstopajo previdno in pazijo, da jih vozečki vlaki ne povozijo?

Rešitev preureditve ljubljanskega kolodvorskega vprašanja je v prvi vrsti odvisna od odločitve, ali naj ostane ljubljanski glav-

ni kolodvor na sedanjem kraju, kjer je bil sezidan leta 1848-1849, ali naj se izbere zanj popolnoma nov prostor izven mesta, kjer bi se nato zgradilo novo postajo v modernem, sedanji dobi odgovarjajočem slogu. Samo ob sebi je razumljivo, da je odvisen od rešitve tega prioritarnega vprašanja in obstoj gorenjskega kolodvora, ki je takisto potisnjen dandanes globoko med hišne komplekse Ljubljane VII. O dolenskem kolodvoru ne uore biti toliko govora, ker se nahaja na skrajni periferiji mesta na jugovzhodnem koncu, kjer ni zaenkrat pričakovati večje razširitve mesta. Do gotove mere pa je seveda tudi njegov nadaljni obstoj tangiran po legi bodočega glavnega kolodvora. Končno prihaja v poštev tudi zgraditev povsem ločenega premikalnega in tranzitnega kolodvora, ki bi služil v prvi vrsti razbremenitvi potniškega prometa, kurilniškim in delavniškim svrham itd.

Naglasili smo, da se dosedaj konkretno ni storilo nič za rešitev ljubljanskega kolodvorskega vprašanja. Prepričani pa smo, da pri sedanjem stanju stvari tudi v bodoče ni pričakovati temeljite remedure in sanacije celokupne zadeve, ker bi stalo to ogromne denarje, ki jih danes nima na razpolago niti država. Zato bo skoraj izključeno, izvesti vse te idealne načte. Moramo se torej zadovoljiti s tem, da se odstranijo na obstoječem glavnem kolodvoru vsaj glavne ovire in napake in se še s to reformo zadobi vsaj za določeno dobo nekoliko več prostora za neoviran razvoj potniškega in tovarnega prometa.

Kako odstraniti prometne ovire

Ljubljanski glavni kolodvor je okrog in okrog zazidan od mesta. Na razširjenje sedanjega postajnega prostora ni mogoče misliti, ker je neizvedljivo. Zato je treba pristopiti k drugemu načinu rešitve prostorskega pomanjkanja. Odstraniti se morajo s postaje vsi oni objekti, ki za postajno službo niso potrebni. — V poštev prihaja v tem oziru kurilnica z kurilniško delavnico, premogovni opremitveni prostori, razne manjše delavnice gradbene službe in ostalih gran železniške službe, itd. Osobito pazljivo pa moramo posvetiti kurilnici in njenemu skoraj 600 m dolgemu in nad 80 m širokemu območju. Glavni kurilniški poslopji, t. j. kurilniški remizi sta bili zgrajeni ob gradbi južne železnice leta 1848 po tedaj veljavni načelih, ki so danes iz prometnega, strojnega in osobito higijskega pogleda popolnoma izveljavila. To je vendar nekaj nezalisanega, da se nahajajo baš nasproti potniškega kolodvora tudi oni postajni deli, kjer je največ dima, premogovnega prahu, pepela in slične nesnage. Ako bi se torej odstranilo kurilnico z glavnega kolodvora v smeri proti Zalogu na ljubljansko polje, bi se pridobilo toliko prostora, da se lahko mirno izvede sanacija postajnega prostora kot takega, ki bi ustrezala vsaj nekaj desetletij. Na prostoru bivše kurilnice bi se položilo vsaj še 10 tirov, ki bi služili deloma prometu, deloma pa kot deponijski tiri za potniške garniture, ki sedaj zavzemajo toliko prostora po kolodvoru. Pomisliti je namreč treba, da je ljubljanski glavni kolodvor obenem največja zalogovna postaja za rezervne potniške vozove.

Progo skozi mesto proti Trstu bo treba poglobiti

Z odstranitvijo kurilnice pa zadeva še ni rešena. Preostaja še eno izredno važno, vese mesto tihoče se vprašanje, kako naj se uredi proga, ki vodi od glavnega kolodvora proti Trstu skozi najlepši del mesta med Bleiweisovo cesto in Tržaško cesto na eni in Tivolijem in Rožno dolino na drugi strani. Gre tukaj za prehode, ki so danes vsi v višini proge, kar ovira i železniški i cestni promet v neobičajno veliki meri. Osobito važno vlogo igra pri tem križišče železnice z Dunajsko, Gosposvetsko in Rožnoško cesto, vendar pa ne smemo pozabiti tudi na prehode iz mesta v Tivoli. — Mnogo se je že debatiralo o tej zadevi, pojavili so se razni načrti. Eni projektanti so za podvoze pod progo, drugi se ogrevajo za nadvoze, tretji pa so zopet za kaj drugega.

Po našem mnenju se bo treba tukaj odločiti za sistem, ki je uveden že v velikih mestih, posebno v Ameriki, žigar bistvo leži v tem, da se poglobi železniška proga za toliko, da se doseže v celem njenem poteku same nadvoze, t. j. vse ceste in pota premoste železnico v predpisani, z ozirom na nakladalni profil najnižji višini okrog 6 m. Ako bi se hotelo izvesti ta način premostitve proge, ki vodi skozi mesto, bi se moralo pričeti s ponizavanjem proge že nekaj kilometrov pred Ljubljano, pa tudi postaja sama bi imela svoje tire pod cestnim robom za nekaj metrov pogreznjenih nižje. Ako si predočimo sedanji glavni kolodvor in pa bodoči, potem vidimo, da bi bila stvar izvedljiva z manjšimi napori. — Edino kanalizacija sporedno s progo bi morala biti izvedena prvovrstno, da ne bi nikdar nastala nevarnost poplave. — Konkretno rečeno, si predstavljamo bodočo progo sledeče: Od postaje v Zalogu se vzpenja glavna proga nalahno proti Ljubljani, razlika v višini med obema postajama pa znaša toliko, da bi se dalo progo v poteku zadnjih dveh kilometrov pred Ljubljano speljati vodoravno in s tem pridobilo nad 6 metrov višine. Jasno je, da bi se moralo nato ponizati celotni postajni prostor sedanjega glavnega kolodvora za isto višino, tako da bi bil gorenji tirni rob na križišču Dunajske ceste ravno tako okoli 6 m pod cestno višino. Dunajska cesta bi premostila progo z širokim mostom, kjer bi se lahko speljal tudi tramvaj ali pa poljubni

5 UR DELA MANJ

če se ravirate po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

avtobusni promet proti Posavju. V nadaljnjem poteku bi se moralo izvesti progo v isti globini, kar bi omogočilo premostitev vseh cest in ulic, ki vodijo sedaj v tirni višini preko železnice tja do tobačne tovarne. Od tam naprej pa bi se z nalahnim dvigom proge doseglo zopet sedanjo višino nasipa.

Vprašanje premostitve kurilnice izven sedanjega postajnega rajona seveda ni tesno združeno s ponizanjem celega železniškega omrežja, ki vodi skozi Ljubljano, vendar bi bilo priporočljivo, da se vsa sanacijska dela izvedejo hkrati.

Kolodvorsko poslopje je pretensno

Veliko pregleda dela sedanjemu vrvenju po postaji že postajajo poslopje kot tak, ker nikakor ne more sprejeti v najkrajšem času onih mas potnikov, ki se vsujejo ob gotovih dnevnih dobah na postajo. Premajhna je sprejemna vaza ali avla, premalo je blagajn, nezadostni so prtljažni prostori, pretensne vse čakalnice, ki so povrhu vsega še prav temne. Ako končno omenimo tudi nezadostno dolgi in preozki peron, smo v par potezah povedali vse, kolikor se tiče postajne hiše. Prostor pred njo, kjer so položeni tiri, je prav tako ozko odmerjen in vsakemu, ki se je kdaj peljal z ljubljanske postaje, je znano, kako nevarno je hoditi preko tirov, vstopati v vlake, ker človek nikdar ne ve, ako ne bo privozila od katerega konca kaka prazna premikalna lokomotiva ali kak potniški vlak v sredo potnikov, ki tačas vstopajo.

Po našem mnenju bi se dalo mnogo do- seči, ako se sedanje poslopje in sosedna pošta, poštna carinarnica in cela vrsta raznih barak tja do Dunajske ceste podere in postavi

Novo postajno poslopje

ki bi imelo svoje glavno pročelje proti Miklošičevi cesti, ki je postala po svoji sanaciji glavna zveza notranjega mesta s kolodvorom. V tem reprezentativnem in zadosti prostornem poslopiju bi se namestili vsi potrebni postajni uradi, blagajne, čakalnice, gostilna, pošta in drugi uradi, staro poslopje pa se naj podere ali pa porabi za prenočevalnice osebja, stanovanja in slično. — Pred novo postajo bi se moralo dograditi primerno dolg in zadostno širok peron, koder bi vstopali potniki samo na prva dva tira. Potem bi sledil I. otočni peron s tretjim in četrtim tirov in nato še II. otočni peron s petim in šestim tirov. Prvi in drugi tiri naj služita lokalnemu prometu, ostali tiri pa glavni progi. Otočne perone se zveže s postajnim poslopijem ali po posebnem podzemeljskem hodniku, ali pa v slučaju, da se postaja ponizha, kakor smo že omenili, s primernimi zveznimi mostovi in stopnicami. — Vse prostor od II. perona naprej, tamkaj, kjer je sedaj kurilnica, bi se izpopolnil s tiri, ki bi služili za izvoz in uvoz tovarnih vlakov, za deponiranje potniških in službenih vozov in kot čakališče za lokomotive, ki bi se potrebovale pri potniškem prometu. — S to ureditvijo bi se doseglo, da bi bil potniški kolodvor povsem ločen od tovarnega in bi zavzel dolžino od Dunajske ceste pa približno do višine Resljeve ceste. V globino pa bi segal od Mararykove do Dovozne ceste. Vse ostali postajni prostor bi se nato vporabljal za lokalni tovarni promet, za prenikanje in razvrstavanje vlakov, carinjenje itd.

Kurilnice morajo iz mesta

Kurilnice se mora na vsak način odstraniti iz mesta na prostor, ki leži med vojaškim vežbiščem in mestom. Od tam bi se dalo brez nadaljnega položiti še en tir, ki bi služil izključno za promet lokomotiv iz kurilnice na postajo in obratno. Z zgradbo nove, sedanjemu številu strojev in modernim zahtevam odgovarjajoče kurilnice bi se odstranilo iz mesta mnogo dima, razne druge nesnage, premoga itd. pa tudi kurilniška sužnja bi se dala opravičiti mnogo bolj ekonomično v novi stavbi. To je pokazala dosedanja praksa po vseh večjih mestih, ki so z odstranitvijo kurilnic in delavnic mnogo pridobila.

Gotovo je, da se bo moralo otočne perone in sploh vse prostore, kamor prihajajo potniki, opremiti z zadostno širokimi strehami, da bodo obvarovani pred dežjem in snegom.

Z delom je treba pričeti čimprej

Se mnogo bi se dalo povedati o ureditvi glavnega kolodvora v Ljubljani. Toda prepričani smo, da že to zadošča za spoznanje

vsej javnosti in merodajnim činiteljem, kako važno in kako zanemarljivo je bilo dosedaj to vprašanje. V interesu ugleda naših železnice, naše uprave vobče, v korist glavnega poteka vsega velikega prometa skozi Ljubljano pa je, da se prične z vsem delom čimprej, ker bo drugače kasno. Mesto se širi na vse strani bolj in bolj, kar pomeni, da bi se moralo z novim kolodvorom vedno bolj daleč od mestnega središča. Za-

to naj se skuša vsaj preurediti sedanjo postajo tako, da bo ustrezala potniškemu prometu, začasno tudi tovarnemu, kasneje pa bomo morali misliti tudi na to, da se zgradi nekaj zveznih prog izven mesta, ki bodo služile tranzitnemu tovarnemu prometu, ker se bomo le na ta način izognili preveliki natrpanosti reformiranega glavnega kolodvora.

Besedo imajo sedaj merodajni faktorji!

V sezoni brenceljev, kislih kumaric in glicerina

Kje se Ljubljanci najraje kopljejo. — Življenje in vrvenje onih, ki nimajo cvenka, da bi preživeli počitnice na morju.

Ljubljana, 6. julija.

So že tu! Namreč brencelji in kisle kumarice. V zvezi z njimi je seveda glicerina, pa »nigerol«, kakor imenujejo Ljubljanci maslobo za negovanje preperle kože, vazelin in vse drugo. Nastopili so namreč pasji dnevi. Po koledarju sicer še ne, meteorološko pa že. Vroče je namreč tako, da čucki — Društvo za varstvo živali in klubi ljubiteljev psov naj nam ta epiteton oprostite — mogle jezike iz gobcev, Ljubljanci pa sede pri Krapežu v Zvezdi ali se pa »pacajo« na Ljubljani, v Retečah ali na Savi, kakor jim pač bolj prija in kakršne gravitacijske težnje imajo.

Letos je moda in deviza vseh pošteno in krščansko mislečih Ljubljancov so Reteče. Kaj Laze, kaj Sava, kaj Ljubljana, ko je pa riviera v Retečah najbolj idealna! Tam je idealno solnce in idealna kopel, kajti bistra Sora je topia kakor azurno Jadransko morje in poleg tega sega komaj do pupka. To je nekaj za Ljubljance. Gorka voda in brez nevarnosti! To ni karsibodi, kajti Savo Ljubljanci — oni pristni, ki gredo samo julija ali avgusta na prstne — vseeno posejajo nekako z respektom. Sava namreč žre... No in Sora ima povrhu fletno obrežje, idealen gozdiček, kjer ne stoji za vsakim drevesom mož s pendrekom kakor v Ljubljani. Sicer pa ne smete misliti nič slabega, kajti Ljubljanci so moralisti in če kdo misli, da je na Sori teren za flirtanje ali kakršnesibodi avanture, je nesramen obrekovalec. To mu povemo v brk in če ne verjame, naj gre v Reteče.

Reteče so torej letos najpriljubljenejša izletna točka Ljubljancov, ki se radi palijo in cvro na vročem solncu in ki se radi namakajo. Reteče so pravi Weekend Ljubljancov. Dan za dnem polnajo obrežje Sore Ljubljanci vseh krajev, iz »Salatend-r-fac, zaprašenega Vodmeta in ponosne Šiške, o kateri trdijo Šiškarji, da je mesto zase. Veselo, razigrano, pristržno je življenje na Sori, oglašajo se gramofoni in tamburice, vmes pa udarjajo razposajeni kriki veselih kopalč, ki dočajo in brizgajo po vodi. In priti moramo, da imamo šik kopalke, vitke, elegantne in poredne. In Ljubljanci jih z zanimanjem motrijo, ugotavljajo, da ima eno »fejst geštelc, da je druga le preveč »slank« in da je tretje ali četrte preveč okoli pasu in tudi drugje in da nikakor ne odgovarja modnim predpisom. V tem pogledu je dovolj hvaležnega gradiva...

Izpred sodišča

TATICA DANA.

Predsednik: — Dana, radi tatvine ste že sedeli pri nas, vendar sta spet kradli. — Revica sem, v zaporu sem porodila hčerko in še zelo slaba sem. — To vas ne bo rešilo zaslužene kazni. V svoji tatinski praksi ste se že dokaj izpopolnili. Kradli ste letos po Fužinah in Ljubljani, vse, kar vam je prišlo pod roke — obleko, perilo, voziček, steklenice, mleko, jabolka, kruh. Ukradli ste tudi zlato in srebrno uro. — Priznam, da sem res ukradla vsega za okoli 6000 Din, a škode niso ljudje veliko imeli. — Res nimajo okradenci posebnih škod, ker so vas pravočasno prijeli stražniki in zaplenili ukradene stvari. Sedeli boste pol leta v težki ječi. — Ali ste s kaznijo zadovoljni? — Kazen sprejemem.

VLACUGA SPELA.

Prijazna blondinka Spela je največkrat domovala v mestnem logu, kamor jo je spremljal kavalir Bincelj, tisti, ki tako lepo žvižga, da še kosa premoti, da mu odgovarja.

Zadnjič enkrat je pa Spelo zalotil stražnik zvečer v Tivoliju in jo povabil na policijo na kvartir.

Spela je bila zelo razžaljena. Dejala je, da ima svojega izvoljenca, ki ni imel sreče

s svojo ženo in se je ločil ter vzel k sebi Špelico, s katero se prav dobro razumeta. Ona skrbi za gospodinjstvo, on pa prinese denar, kadar je treba, saj je rokodelc in precej zasluži.

Na policiji Špeli niso preveč verjeli in so jo izročili sodnji. Sodnik je poklical Špelinega izvoljenca in ga vprašal, kako in kaj.

— Špelca je res moja ljubica in me je zadnjič iskala okoli, ker smo jo malo za vlekli, pokrovali smo tisti večer, ona se je pa bala zame, — je zagovarjal Špelco njen izvoljenec in to je res držalo. Sodnik ni imel nobenega pravega dokaza o krivdi in je Špelico oprostil. Sramežljivo, kot je prišla v arestantovski obleki, z ruto na glavi v katero je na poti po sodnijskih hodnikih skrivala obraz, je zopet odšla. Menda se je res spametovala, saj ji je njen ljubček zapretel, da jo takoj odslovi, če bo le kolikaj slabega še od nje slišal.

KDK prodira povsod

Zagreb, 1. julija 6. »Narodni val« objavlja poročilo iz Selenca, da so se tamkaj 1. t. m. vršile občinske volitve, pri katerih je zmagała HSS, ki je na moči narasla od prejšnjih 5 na 17 mandator, dočim so radikali padli od 15 na 8 mandator, demokrati pa od 10 na 6 mandator. Za občinskega načelnika bo izvoljen nosilec liste HSS Moštar, ki je svoj čas zavzemal to mesto.

Dnevne vesti.

— **Bolgarski gimnazisti v Beogradu.** Te dni prispe iz Beograda večja skupina gimnazistov, da vrnejo poset beograjskih gimnazistov, ki so si nedavno ogledali od potresa razdeljene bolgarske kraje.

— **Telefonska zveza med Jugoslavijo, Švico in Francijo.** V četrtek zvečer so delali prve poskuse s telefonskim pogovorom med Zagrebom in Ženevo. Proga vodi preko Dunaja in Curiha. Nekatere besede je bilo treba ponavljati, ker je proga zelo dolga. Govornik v Ženevi je sporočil, da se nekateri deli govora zelo dobro slišijo. Istega dne je bil odprt v Beogradu telefonski promet s Parizom, od koder poročajo, da se pogovor dobro sliši. S Parizom se lahko govori tudi iz Zagreba.

— **Mednarodni etnografski kongres v Pragi.** Od 7. do 13. oktobra se bo vršil v Pragi pod predsedstvom češkoslovaškega prosvetnega ministra dr. Milana Hodže mednarodni etnografski kongres, katerega se udeležijo delegati vsega sveta. Kongres priredi praški oddelek mednarodnega odbora za intelektualno sodelovanje v Parizu. Udeleženci se razdelijo po otvoritvi v pet sekcij in sicer za zgodovino, za plastično umetnost, za likovno in dekorativno umetnost, za dekorativne papirne, tkalne in pletilne stroke, za narodne pesmi in za narodne igre.

— **Nove odredbe za izseljevanje v Ameriko.** Ameriški kongres je nekoliko izpremenil odredbe glede priseljencev. Novi zakon določa, da lahko prihajajo od 1. junija v Ameriko gotovi izseljenci, ne glede na kvoto, drugi pa imajo pri dovoljenju prednost. Ne glede na kvoto lahko potuje v Ameriko deca ameriških državljanov izpod 21. leta, mož in žena ameriškega državljanja in vdova ali zakonito ločena žena tujca, ki je izgubila svoje prvotno državljanstvo s tem, da se je poročila s tujcem. Prednost pri dovoljenju za naselitev v Ameriko imajo vsi fantje in dekleta izpod 21. leta in soproge izseljencev, ki so prišli v Ameriko na podlagi pravilno izdanih dovoljenj.

— **Profesor Gigon v Zagrebu.** Prihodnji teden prispe v Zagreb znameniti profesor medicinske fakultete v Baslu Gigon, ki bo predaval zagrebškimi zdravnikom o najnovejših problemih prehrane.

— **Češki učitelji v Zagrebu.** V torek in sredo se je mudilo v Zagrebu 18 učiteljev in 22 učiteljic, članic učiteljske zveze iz Šlezije. Hrvatski učitelji so jih prisrčno sprejeli. Gostje so si ogledali Zagreb in njegove zanimivosti.

— **Nesramnost in krivica.** Na nekem velikem državnem uradu v Sloveniji je služboval višji uradnik. Ko je doslužil službeno svojo dobo, je bil uradno upokojen. Na istem državnem uradu službuje več volonterki, ki že mesec in mesec ne dobe za svoje delo niti pare. Silno nesramno od našega upokojenca je bilo, da se je ta samec brez žene in dece vrnil za dnevniciarja, kar je dosegel po naklonjenosti nekake višjega gospoda, bivajočega od časa do časa v Beogradu. To je ena krivica, zakaj njegovo dnevniciarsko mesto ni ne sistemizirano in tudi ne v proračunu. Druga je večja krivica pa je to, da dobiva ta dnevniciar mesečno za svoje delo kar — dve plači, namreč 1200 Din, dočim imajo ostali dnevniciarji na mesec le po 600 Din, za volonterke pa nima pare. Je pa veliko gnolobe v naši državni upravi.

— **Dobropolje.** V naših gozdih prevladuje bukev. Lepa debla se na parni žagi ali na vodnih žagah režejo v deske, ki imajo precejšnjo ceno, zlasti če jih pripravijo. Drobnejši les pa esimo v drva. Vsak dan jih pošljemo po večini v Italijo najmanj 10 vagonov, večkrat pa tudi kar cel vlak. Na kolodvor postavljeni drva se plačujejo po 18 Din za 100 kg. Apnenica je stalno v obratu. Vsak dan se ga skuha 1 vagon. Pošiljamo ga v Ruše. Po cestah se skozi ves teden pomijejo težko obloženi vozovi. Z enim vozom se zaslužijo dnevno 100 do 150 Din. Pomanjkanje denarja že precej obtežuje trgovci in obrtniki. Kosci so opravili svoje delo, zdaj je prišla vrsta na žanjice. Polje bo dalo več kot senožeti. Ker sonce že več dni pripeka, je jela voda v vodnjakih upadati. S kapnico je pač križ. Zato zelo pogrešamo vodovod. Obljubljeni nam je iz Roba; električna razsvetljava pa iz Zagreba.

— **Jugoslovenska Matice** prosi vse rojake, da jo podpirajo pri njenem težkem, a vzvišenem delu za rojake v robstvu. Kupite srečke njene loterije, čije žrebanje se vrši 8. septembra t. l. Srečke po 10 Din so naprodaj pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji, v raznih ljubljanskih trafikah ter pri Jugoslovski Matici v Ljubljani, Šelenburgova ul. 7-II. Izrečane številke bodo objavljene v vseh naših listih. Dobitki se bodo dostavili na dom. Vseh dobitkov je 600, med glavnimi eno motorno kolo dvajset navadnih koles solidnega francoskega izdelka.

— **Jugoslovanski Matici** je nakazala tvedka Fran Kovač v Ljubljani, Turjaški trg 1 znesek Din 718,22 kot procenta na korist Jugoslovenske Matice prodanega čaja in dišav v času prvega polletja 1928. Priporočamo to narodno trdno vsem odjemalcem.

— **Gasilsko slanje na Duplji pri Kamniku.** V nedeljo dne 8. julija ob pol 3. popoldne se bo vršila blagoslovitev gasilnega doma in motorne brizgalne gasilnega društva Šmarca - Duplja. Društvo se je osnovalo v letu 1926. In je od svojega početka prav znatno napredovalo tako, da je danes precej dobro opremljeno. Poseduje motorno brizgalno s 16 HP, z zadostno dolžino cevi in izvežbano moštvo. Da je društvo tako dobro napredovalo, imajo predvsem zaslugi domačini in okoliški občani. Po blagoslovitvi se bo vršilo veliko ljudsko slanje na Kruševem vrtu na Duplji, združeno z orodno vajo. Opozarjamo že dame občinstvo iz kamniške in bližnje okolice na to lepo slovesnost. Tudi zunanji gosti imajo lepo priliko za izlet, predvsem ker so železniške zveze ugodne za prihod in povratek.

— **Nedelja v Ljubljani** je dolgočasna. Kdor pa si hoče okrajšati dolgi čas, naj pride v nedeljo na Gameljne, kjer tabore skavtski stegi iz cele Slovenije, iz Dalmacije in Srbije. Komur je na tem, da spozna življenje tistih, ki so pionirji boljšega življenja, naj si ogleda ustroj in način najmodernejše vzgojne metode, po kateri žive skavti. Nedelja bo najzanimivejši dan vsega taborenja. Opazoval boš lahko skavtske igre in sploh življenje čez dan, zvečer boš pa videl zabavo ob tabornem ognju, ki je najzanimivejši del skavtskega življenja. — Avtobaki vozijo prav do tabora ob 9. 11. 13. 16. in 18. uri izpred Figovca. Vračajo se po potrebi. Iskreno vabljeni prav vsi!

— **Zdravljenje raka po Poljšakovi metodi** se preizkuša te dni v mariborski bolnici, o čemur smo že poročali. Posebna komisija je že izbrala pacijente, ki jih je okoli 30. Komisija je natančno ugotovila stanje bolni ter bo čez 10 dni pregledala napredek zdravljenja. Iz raznih krajev države se je prijavilo že nad 50 bolnikov v svrhu zdravljenja po Poljšakovi metodi.

— **Izletniške karte za vožnjo Planica - Jesenice.** Direkcija državnih železnic objavlja, da veljajo izletniške karte za vožnjo na progi Planica - Jesenice tudi za vlak 86.17, ki odhaja iz Planice ob 18.10.

— **Sokol na Viču** javlja, da se vrši v nedeljo 15. julija t. l. na Rožniku veliko kresovanje z najrazličnejšimi zabavnimi sporedom. Natančneje prihodnjic. 544

— **Letalec Sander Mayer v Mariboru.** Danes prispe v Maribor slavni letalec naše aviatike inž. Matjaž Sander Mayer, direktor zrakoplovne družbe v Beogradu. V nedeljo dopoldne se bo vršila anketa glede zgraditve aerodroma v Mariboru, zvečer ob 8.30 pa bo predaval o svojem poletu v Indijo v letalu «Apolo».

— **Vreme.** Včeraj je pričel barometer padati in je padel od 762 na 758 mm. Pričakovati je bilo, da dobimo dež in ponoči se je na severu bliskalo, toda dežja ni bilo. Danes jutraj se je barometer zopet dvignil, vendar pa vse kaže, da se bo vreme poslabšalo. Od jutra se začeli že v prvih dopoldanskih urah poditi črni oblaki. Dopoldne je bilo sicer oblačno, toda že ob 8. jutraj je kazal toplomer 24 stopinj. Včeraj je bilo lepo po vsej državi. Lahak za padni veter je pihal samo v Ljubljani, povsod drugod je bilo mirno. Največjo vročino so imeli včeraj v Dubrovniku, kjer je znašala temperatura 36 stopinj. V Splitu in Skoplju je bilo 35, v Beogradu 34, v Ljubljani 32.1, v Zagrebu 33.2, v Sarajevu 31, v Mariboru 30 stopinj.

— **Narodi poginje le, ako se iztrebijo s silo,** drugače pa nikoli ne ako se le kolikaj zavedajo! (Fran Trdin). Rodoljub! Zavedajte se, da treba dostojno proslaviti 170letnico rojstva prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika! Zato vsi na proslavo, ki bo v nedeljo 15. julija popoldne na njegovem rojstnem domu pri «Kameniti mizi» v Zgornji Šiški! 542n

— **Radi slabega izpričevala v smrt.** V ljubljansko bolnico so včeraj popoldne pripeljali težko in smrtno nevarno ranjenega 16letnega dijaka Emila Peternela, sina posestnice in trgovke iz Velikih Lašč. Fant si je včeraj popoldne med kopanjem pognal kroglo iz samokresa v glavo. Vzrok, ki je pognal mladenčca v obup, je bil slaba kvalifikacija v šoli. Peternel je posejal gimnazijo v Kočevju, dobil pa je dva ponavljalna izpita. Tega si fant doma ni upal povedati in je roditeljem, zlasti pa svojemu očmu vest prikrival. V četrtek pa je njegova mati zvedela, da v šoli ni uspel in spregovorila je z njim par resnih besed. Fantu je šlo to tako k srcu, da je segel po samokresu in si pognal kroglo v glavo, popreje pa je še nameril na svojega brata, ki ga je imel na sumu, da ga je zatožil roditeljem, vendar pa ni sprožil. Peternel se do danes še ni zavedel in je malo upanja da bi okrevale.

— **Nagliča preiskujejo psihiatrji.** Kakor smo že poročali, so orožniki te dni pripeljali v Ljubljano posestnika Janeza Nagliča iz Prebacevega pri Kranju, ki je ustrelil tri gorenske fante. Preiskavo proti njemu vodi sicer okrajno sodišče v Kranju, ki ga je pa poslalo v Ljubljano, da psihiatrji ugotovijo njegovo duševno stanje in če je mož sploh normalen. Nagliča preiskujeta sodna zdravnik, izvedenec dr. Robida in primarij dr. Gosti. Oba izvedenca dosedaj še nista podala svojega mnenja.

— **Preiskava proti Zagarjevima.** Preiskavo proti Zagarjevima, materi Johani in hčerki Antoniji, ki sta okuženi umora moža, odnosno očeta, vodi preiskovalni sodnik dr. Kravina. Novih momentov v preiskavi ni, ker obe obdolženki še vedno tajita. Preiskovalni sodnik je dosedaj zbral različni material, ki Zagarjevi razmeroma zelo obremenjuje, povabil je k zaslišanju tudi več prič, obenem pa je poslal policiji okrajnjeno koso. Na kosi so namreč krvavi odtisi in mogoče se bo dala na podlagi odtisov prstov daktiloskopično ugotoviti identita morilcev. Sicer so sledovi zelo zamazani in ni verjetno, da se bo to posrečilo.

— **Nezgodna ali napad.** V bolnico so pripeljali s težkimi notranjimi poškodbami Antona Goloba, sina posestnika iz Police pri Naklu na Kranjem. Fant je vozil proti Kranju, ker ga pa le ni bilo nazaj, so domači pogledali, kaj je z njim. Našli so za nezvestnega kosa. Z njim ne ve in se tudi prav nič ne spominja, kaj se je zgodilo z njim. V bolnici so dognali, da ima kilo.

— **Pri motenju prebave, želodčnih bolečin,** gorečosti, slabosti, glavobolu, miglanju pred očmi, slabih živilih, pomanjkanju spanja, oslabelosti, nevolji do dela vam preskrbi prirodna grenčica «Franz-Josef» odprto telo in olajša obtok krvi. Poskusi na vsenčinskih klinikah so dognali, da so alkoholisti, ki so trpeli na želodčnem katarju dobili s staro preizkušeno vodo «Franz-Josef» v kratkem zopet slast do jedi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Sluga ljubljanskega občinskega sveta** bo v torek 10. t. m. ob 6. popoldne. Na dnevnem redu je poleg raznih drugih zadev prošnja ljubljanskih kinematografov za odpis občinske takse, poročila o tlakovalnem in kanalizacijskem programu ter o najetju 10milijonskega posojila, o napravi raznih mostov, izvršitvi raznih regulacij in o največji 1½ milijonskega posojila, o prepovedi krošnjarijenja, prodaji slaščic po cestah, o točenju pijač po trgovinah ter o napeljavah vodovoda v občino Vič. Na dnevnem redu tajne seje med drugim poročila o prošnji družbe električne cestne železnice za podelitev koncesije za razširjenje cestnega prometa, o prošnji M. Lajovicve, vojnih invalidov v Zagrebu, Petra Keršiča in vojnih invalidov v Ljubljani za podelitev koncesije za avtobusne vožnje.

— **Sluga dela.** Mestni planar g. Fran Sluga, ki je vstopil meseca julija 1903 v službo kot monter, obhaja ravnokar svojo 25letnico. 5. t. m. se je vršila v planarni skromna, a iskrena proslava. Dopoldne se je zbralo ondi vse delavstvo z ravnateljem inž. Bartlom, ki je čestitil slavljencu v imenu podjetja, v imenu mestne občine pa mu je izrazil častitke predsednik upravnega odbora g. Fr. Orehek ter mu izročil obenem denarno darilo. Zvečer je bil v gostilni Flegar sestanek, katerega so se udeležili: občinski svetnik g. Rupnik, uradništvo ter delavstvo planarne. Na čestitke imenovanih se je g. Sluga ginjen zahvalil, poudarjajoč, da je ves čas službe vršil le svojo dolžnost napram delodajalcu in vsposobujoč navzoče delavstvo, da mu v tem pogledu sledi.

— **Na Resljevi cesti** prično prihodnji teden s tlakovanjem in sicer od križišča Sv. Petra ceste proti križišču Komenskega ulice. Ta teden so na tem delu ceste urejali cesto s parnim valjarjem. Ker delo precej počasi napreduje, bo tlakovanje te ceste šele prihodnjo pomlad končano.

— **Ali so predpisi samo za privatnike?** Piselo nam: Stavbni red za mesto predpisuje pri novih hišah napravo asfaltnega ali vsaj kamenitega hodnika. Dasi pa je dal mestno stanovniško hišo na Ahacjevi cesti zgraditi bivši komisar Mencinger in njegov klerikalni svetovet, nima ta slavna hiša še danes na nobeni fronti hodnika (!), vsled česar morajo ljudje ob dežju po blatu in lužah clapljati.

— **Služenik ne sodi med vile in lične hiše.** Te dni so podrl sluznik med skupino vil ob Večni poti in Kollmanovim gratiščem. Poslopje sta kupila dva poštna uslužbenca. Ker je opeka in les še dobro ohranjen, bosta porabila oboje za skupno dvojno hišo, ki jo sežidata pod Rožnikom v bližini Čadovega posestva. Sluznik na prometni cesti tik novih vil je bil v škodo tamkajšnji mišni okolici in bo šele sedaj prišla do svoje prave veljave.

— **Izlet v Monakovo in Nürnberg.** Umetnost - zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi za svoje člane, če se jih prihlasi vsaj 20, šestdnevni izlet v Monakovo in Nürnberg. V Monakovem ogled mesta, zbirki in okolice, v Nürnbergu ogled mesta in Dürerjeve jubilejne razstave, eventualno obisk Salzburga. Odhod iz Ljubljane v nedeljo dne 5. avgusta ob 8.49, vrnitev v soboto dne 11. avgusta ob 8.35. Stroški so proračunani na okroglo 2500 Din za osebo. Prihlasisi se je do 20. julija pri tajniku društva dr. Stanku Vurniku (Narodni muzej) pisмено ali osebno med 10. in 12. uro dopoldne.

— **Sokol I.** vabi svoje članstvo, da v čim večjem številu poseti prireditvi bratskih sokolskih društev v Šiški in D. Mariji v Polju. — **Zdravo!** — **Odbor.**

— **Služenik župa Ljubljane.** Jutri, v nedeljo, se vrši delni župni zlet pri sokolskem društvu v Šiški. Opozarjamo članstvo vseh društev, ki so obvezna sodelovanja, da se udeležijo te prireditve v čim večjem številu. Zbirališče članstva v kroju je ob 15. uri pred Narodnim domom, od koder je skupen odhod na telovadnico v Šiško. Apeliramo na mnogoštevilno udeležbo. — **Zdravo!** — **Župno staršinstvo.**

— **Na vrtno veselico in prosto zabavo s pesmami** vabijo Podofircsko podporno društvo za «Slovenijo» v Ljubljani, katero priredi na garnizijskem strelišču, Dolenjska cesta, v nedeljo, 15. julija ob 17. uri. — **Vojaske godba.** 545n

— **Služenik Iv. Perdan** nast. v Ljubljani je izročila Ciril - Metodovi družbi 1000 dinarjev kot prispevek od družbinega čaja. Priporočamo vsem, da zahtevajo in uporabljajo čaj, od katerega ima naša šolska družba dobiček.

— **Služenik, v nedeljo, vsi na veliko vrtno veselico k Prepeluhu** »Pri končju« v Hradeckega vasi. Začetek ob 4. popoldne. 539

— **Služenik ljubljanske strelske družine** obvešča vse članstvo, da se vrši v nedeljo 8. julija 1928 ob pol 9. dopoldne streljanje. Zbirališče točno ob pol 9. na vojaškem strelišču, Dolenjska cesta. Istočasno se vrši vpisovanje novih članov in pobiranje članarine. — **Obl. tajnik.** 540n

— **Mestna zastavljavnica** naznanja, da se vrši tomesčna dražba v novembru 1927 zastavljenih predmetov v četrtek 12. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici. 538n

— **Gospod, ki je včeraj našel v kopališču Koleziji listino** z novinarsko legitimacijo, se prosi, naj jo vrne lastniku za dobro nagrado.

— **K rožnodolski proslavi 30letnice** nam sporoča g. Viktor Jeločnik, da bo pri njem iz prijaznosti razstavila tvedka A. Razberger iz Ljubljane najvišji gramofon »Elektrada«, angleškega izvora. Opozarjamo na to vse obiskovalce sejma, ker bo gramofon igral najlepše in najnovejše koncertne točke in zabavne komade.

— **Najlepše in najnovejše knjige iz svetovne literature** izposoja Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11, vsled česar ima tudi največ obiskovalcev med vsemi našimi knjižnicami. Junija meseca je izposodila 2553 strankam 10.356 knjig, prvo polovico letošnjega leta pa 21.585 strankam

79.239 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 4. popoldne do 8. zvečer in izposoja slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, poljske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantske knjige ter modne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago novi popolni tiskani imeniki knjig — tudi posamezno za glavne oddelke — ki jih kupi, da si napiše številke knjig doma in da ne zamuja časa s čakanjem v knjižnici. Podružnica knjižnice je za poletno sezono na Bledu pri knjigararju Hočevariu. 541n

Kaj je

SUN?

— **Lj Najnovejše bluze:** Kristolič - Bučar. 62-T

V umobolnici na Kodeljevem

Kako je urejena umobolnica in kako žive najnesrečnejši med nesrečnimi. — Nekaj ginljivih prizorov iz umobolnice. — Vsi umobolniki hrepene po domu

Znano je, da je Studenec bolnica za umobolne. Človek se zgrozi ob tej besedi, kakor ob besedi Stenjevec, Steinhof itd. Vendar ima Ljubljana še nekako podružnico Studenca na Kodeljevem v prejšnji prislilni delavnici. Da so tudi v tem poslopju nesrečniki, ki se jim je omračil um, ne ve vsakdo.

Vpitje in jokanje blaznežev ne prodre iz notranjih prostorov ter ne vzbudi take pozornosti mimoidočih. Gostje v tem poslopju groze so pa redki. Dopoldne opazovalec lahko vidi, da se z naglimi koraki in globoko zamišljen izgubi za visokimi vrati prešnje prislilne delavnice prof. dr. Serko, ki pride pregledat umobolne ženske. Iz glavnega vhoda se pojavi tu pa tam visoka postava primarija umobolnice dr. Frana Goestla, ki s svojimi srebrnimi lasmi in dolгим belim plaščem morda vzbudi pozornost gredoč iz bolnice v svoje bližnje stanovanje. Skozi zamreženo okno dober opazovalec še lahko opazi sekundarija dr. Sivaka Gruma, ki z bolniško sestro obiskuje bolnike iz sobe v sobo, od postelje do postelje.

Drugače je okoli tega poslopja vse mirno; ničesar ni, kar bi človeka opozorilo, da je to hiša najnesrečnejših med nesrečnimi. Tem bolj, ker so na Kodeljevem slaboumni, ki imajo od časa do časa jasne trenutke in se zavedajo tedaj, da so norci v blaznici. Prejšnja prislilna delavnica ni urejena in primerna za umobolnice. Zato ne razpolaga s kopelmi in izoliranimi celicami, potrebnimi za slaboumne, ki so nasilni in od časa do časa podivjajo. Tukaj so slaboumni in slaboumnice, ki bi jim človek na prvi pogled niti ne prisodil tega. Seveda med njimi tudi taki, ki se jim na mah vidi, da niso pri pameti.

Naš urednik je te nesrečneže obiskal z dovoljenjem g. primarija dr. Fr. Goestla, ki je mnenja, da je poučno in dobro, da tudi ljudje, ki nimajo prilike, da bi mogli opazovati te nesrečneže, zvedo, kako se jim godi, kaj počenjaajo itd. Svoje plemenito in globoko človeško stališče do teh najbednejših je pa g. primarij izpričal z besedami, da rade volje pokaže bolnike in bolnice vsakomur, ki jih ne pride gledat tako, kakor zverine v zverinjaku.

Moški oddelek

V umobolnici na Kodeljevem je oddelek za moške in ženske. Ze na hodniku moškega oddelka človek opazi slaboumne. Ob mrežastih vratih stoji še mlad možki, ki se preplašeno ozira, držeč prst desne roke na gumbu električnega zvoncea na zidu. Ko opazi zdravnika, umakne prst, pa samo za trenutek. Takoj ga položi zopet na prejšnje mesto in pritiska na gumb ves božji dan. Puste ga, ker je sicer miren. Takoj pa podivja, če ga zapode od gumba v sobo. Po temnem hodniku se privlači nekaj živga v klopič zvitega pod noge. To je slaboumnež, ki se ves dan prekučuje po hodniku. Puste tudi njega, saj ne naredi nobenemu nič žalega, v prekučevanju pa le najde svoj mir in zadovoljstvo.

Iz hodnika vstopi v prostrano dvorano. To je dnevni prostor. Bolniki se zbirajo tudi čez dan. Leže, sede pri mizah, ob oknih. Nekateri miže, drugi gledajo topo predse, ali pa skozi okno v daljavo. So večinoma demenntni. Mnogo je med njimi tudi epileptikov. Vse je seveda v sobi prirejeno za silo. Včasih zajoka bolnik, ki je preje sedel mirno in indiferentno, da se obiskovalec zgrozi.

Z rokami podpira glavo in strmi v mislo bolnik z vojaško čepico na glavi in strašno izkaženim obrazom. To je rudar. V Ameriki je bil in se boril za obstanek pod zemljo, dokler mu ni eksplozija v rudniku razmrjavila obraza in mu iztaknila oči, da je sedaj slepec, in mu omračila um.

Zdravniku nasproti stoji bolnik s papirji v roki. Poklekne pred njim, se križa in izgovarja nerazumljive latinske podobne besede. Vstane in zopet poklekne, ponudi z rdečim svinčnikom popisan in porisan papir. Na njem so čudno zveržene podobne in erte. Kakor bi gledal umetnino kaknega hipermodernista-slikarja. Ves je vesel, ko vzame zdravnik ponudeni mu papir. Vse drugo je nesrečnež pozabil; le nepremagljiv nagon po oboževanju mu je ostal.

V kotu sobe leži na postelji slikar. Slika ves dan s svinčnikom in barvami.

Spalnice bolnikov so dokaj prostorene in svetle, toda prenapolnjene. Na stenah vise slike, predstavljajoče nekake svetnike. To je risal Anton Bradaska, bolnik, ki je že umrl. Ta je tudi narisal kralja Aleksandra, ki visi v primarijevi sobi. Razen tega je dekoriral hodnike s svojimi slikami, ki niso ravno napačne. Le kompozicija barv

— **Lj Christofov učni zavod v Ljubljani** vpisuje celi mesec julij vsaki dan na Domobranski cesti 7. — Solaina nizka, vpisnina 10 Din. Revni učenci imajo popust.

Iz Celja

— **c Smrtna kosa.** V Ljutomeru je umrl zadet od kapi g. dr. Lev Brunčko, tamonjski sreski poglavar. Pokojni je bil dolgoletni uradnik pri sreskem poglavarstvu v Celju. Star je bil 43 let. — V Tuzli je umrla gospa Terezija Volavšek, vdovljena Fuchs, mati dimnikarskega mojstra g. Fuchsa v Celju. — V celjski bolnici sta umrla posestnica Robar Marija, doma v Dobriši vasi, stara 65 let in Fran Hanžič, posestniški sin iz Ojstriške vasi, star 37 let.

— **c Seja mestnega občinskega sveta** je preložena na sredo 11. julija.

— **c Javna mestna knjižnica v Celju** je izposodila v juniju 1355 knjig.

in izrazi narisanih obrazov pričajo, da jih je risal človek z bolno duševnostjo.

Po prevratu je morala bolnica prevzeti vse bolnike iz Feldhofa, ki so pristojni v naše kraje. Zato je med njimi mnogo Nemcev in Nemk.

— **No, kako pa z vami?** — vpraša g. primarij.

— **Hvala, gospod primarij.** Izvrstno, hvalje. Vam se imam zahvaliti, da sem sedaj popolnoma zdrav in da pojdem kmalu domov.

Bolnik izbruhne v dolg govor, hvalešč primarija in svoje zdravje. Predolga je hvala in prehladno ter premonotomno lije iz ust, da bi bil človek prepričan, da je bolnik že zdrav in da pojde res kmalu domov.

— **Schillerja berem, g. primarij,** se oglasi bolnik.

Iz gruč, ki je nestane, ko stopi zdravnik v sobo, stopi drugi, prekriza roke in pravi: Ponižno prosim, da bi me poslali v rojstni kraj.

Za njim se oglašijo še drugi: domov, domov... Nesrečneži bi radi domov. V rojstni kraj, pod domačo streho. Čeprav je morda več nimajo in je v njihovi zmedenosti duševnosti ostal le še majhen jaseen spomin na dom, na rojstni kraj.

— **Vsi bi radi domov,** pojasni g. primarij. Saj jih odpuščamo, kolikor je mogoče. Kar nam pa ne koristi mnogo. Doma se bolniki udajo alkoholu in že skoraj ozdravljeni morajo zopet v umobolnico v še slabšem stanju.

Zdravnik jih miri in oblublja, da pojdejo domov, vsi in kmalu... Čeprav večina na njih ne bo videla nikoli več rojstne hiše.

Ženski oddelek

Ko vstopiš v ženski oddelek umobolnice, zavreš na hodniku in v sobah. Histeričen smeh se čuje iz kotov in cviljenje ter šepetanje. Nenadoma zopet vse utihne, dokler ne preseka tišine histeričen krik bolnice ob oknu. Bolnice se zde nemirnejše nego bolniki. Zivahnejša in brezskrbnejša narava žensk se pokaže pri teh še posebej.

Zope ista pesem? Domov, gospod primarij, domov...

— **Na vas je ležeče, gospod primarij,** kako bo naprej in kdaj pojdem domov!

Nesrečnica ne ve, da bi g. primarij, ki ga vsi bolniki naravnost obožujejo, in ki ravna z njimi kakor oče z nesrečnimi otroci, poslal vse domov, če bi bilo «na njem ležeče», kdaj bolnica ozdravi.

Večina žensk je demenntnih. So pa prav prijazne in njih erotična narava se ob vsaki priliki pokaže. Hočejo od zdravnika «kerkerkov» in «pušček», kakor so ga dobile nekoč od fanta na vasi, ko so imele še jasno glavo. Ženske opravljajo tudi razne laže je posle. Perejo v pralnici, pomagajo kuharici v kuhinji, lupijo krompir itd.

V bolniški sobi leži nekaj bolnih. Te so največje revice. Oči jih izdajajo, da so abnormalne, izsušen obraz in roke pa, da so tudi tuberkulozne.

Posebna vesela je neka gluhonema bolnica. Maha z rokami in kremži obraz. Zdravnik jo razume. Domov hoče tudi ta.

Druga zopet zatrjuje, da je zdrava, popolnoma zdrava. Njena govorica pa priča, da je močno epileptična.

Umobolnica na Kodeljevem ima svojo ekonomijo, svoje delavnice, mizarnico, krojač

--- Moda ---

Moda za gospode v kopališčih

Mnogi mislijo, da so ob morju dovoljene pester barve in da moda v tem pogledu ne pozna nobenih mej. Toda v resnici ni tako. Zlasti debeluh ne smejo nositi progastih kopalnih oblek kričočih barv, kajti sicer se jim letoviščarji posmehujejo. Res je sicer, da moda glede kopalnih oblek ni tako stroga, kakor sicer, toda s tem se ni rečeno, da se lahko v kopališču naše mimo in hodimo okrog kakor maškarar. Samo gospodje, ki imajo tako lepe postave, da lahko odlože kopalne plašče, si lahko privoščijo malo več prostosti in barvah in kroju.

V kopališčih se je udomčila zadnja leta manija, da obesijo gospodje

nase vse, kar jim nudi podjetna industrija v gotove namene. Mnoge vidimo ob morju s tesnimi kavčugastimi čepami, izpod katerih se vidi komaj nos. Drugi zopet nosijo ogromna očala in razne druge pritlikline, ki v kopališču sploh ne spadajo. Gospodje se radi opremijo v kopališčih kot pravi plavalni mojstri, dasi se ne upajo niti 20 korakov od obale.

Časi polovičnega kopalnega trikoja so že minili. Zdaj se uveljavljajo znova kombinirani kopalni kostumi, obstoječi iz triko srajce in krilo hlač. Hlače so večinoma črne ali pa se ravna po temni temeljni barvi srajce. Pižami slična pokalna obleka se je že

preživela, dasi je za kopališče zelo praktična. Ni namreč posebno lepo, če pride letoviščar k zajtrku ali obedu v kopalnem trikoju, izpod katerega se vidi naramnice. Letos so v kopališčih zelo moderne razne kavčugaste zverine solidnih dimenzij, ki se dajo napihniti in služijo letoviščarjem za jahanje po tonli morski vodi. Te zverine so prišle v Evropo iz Amerike in letoviščarji so jih zelo veselili.

Na sliki vidimo, kako se elegantni gospodje v kopališčih oblačijo. Prvi dve obleki sta izrazito kopalni, druga je pa za izprehode po bali. Brez kopalnega plašča eleganten gospod ne gre v kopališče.

O tovarniških delavkah se pri debatah sploh ni govorilo, kakor da jih ni.

Ženske so morale torej dokazati, da so tudi fizično enakovredne moškim. Težko delo nikomur ne imponira. Fizično se pa človek utrudi v prvi vrsti v sportu, ki so ga ženske do zadnjega gojile samo za zabavo, in zato niso dosegle na tem polju znanih uspehov. Zadnja leta pa tekmujejo uspešno z moškimi tudi v tem pogledu. Dokazati hočejo, da je lahko ženska enako fizično močna, pogumna in vztrajna, kakor moški. In to se jim je deloma že posrečilo. Žene zmagujejo v zelo težkih tekmah z moškimi. Če se bodo ženske tako hitro napredovale v sportu, kakor so doslej, ni izključeno, da bodo kmalu odnašale z raznih tekem prve nagrade. Pomislimo samo na Američanko Earhardovo, ki je te dni kot prva ženska

srečno preletela Atlantski ocean. Češka avtomobilistka Junkova je odnesla na letošnjih pomladanskih avtomobilskih dirkah na Siciliji več nagrad. Manjših uspehov, ki jih dosežejo ženske v sportu, bi lahko našli nebroj ženske se utrjujejo, a mlademu moškemu sportnemu pokolenju niti na misel ne pride, da bi gledal ženske postrani kot fizično manj razvita bitja. Mladina obeh spolov se že zaveda, da je duševno in fizično enakovredna.

Razvoj je moral iti v tej smeri. Drugače ni moglo biti, kajti ženske bi sicer v sedanjih težkih borbi za obstanek podlegle. Življenje naše dobe zahteva mnogo energije in dobre živce. In tako vidimo, da je vedno manj nežnih bitij, ki za vsako malenkost omade in izgube glavo. Dražestne igračke, ki so služile svojim možem samo za zabavo,

Počiščena tla

so želja vsake gospodinje.
Zato uporabljajte

Schicht-ov Ominol

so že zelo redke. Moderna žena hoče biti robustna, zdrava, trezna in samostojna. In lahko je ponosna, da se vedno bolj bliža temu cilju. Res je sicer, da v ženskih srcih še vedno dremle hrepenenje po tipu moškega, ki stoji v vsakem pogledu nad žensko, res je tudi, da se moško srce nekako ne more ogreti za trezno, pogumno in samostojno žensko, marveč da hrepeni po slabotnem, podpore in nasvetov potrebnem ženskem bitju in končno je tudi res, da pride med možem in ženo, ki sta duševno in telesno enako razvita, često do disharmonije ali celo do težkih konfliktov. Toda to so pojavi prehodne dobe. Vrniti se ženske ne smejo, kajti žena jutrišnjega dne ne more biti več taka, kakršna je bila včerajšnja žena. Narava, ki si zna vedno in povsod pomagati, ki sčasoma vse izravna in uredi, bo uredila tudi razmerje med modernim možem in modernim ženo tako, da bosta lahko skupno živela brez nepotrebnih borbe za nadvlado, brez zatiranja, omalovaževanja in preziranja, ki so ga bile še nedavno deležne žene.

Damske kopalne obleke

Osnovna oblika damskih kopalnih oblek zadnje dobe so kratke hlače in pulovru podobna bluza, ki je tako ozka, da se tesno oprijemlje bokov, in tako dolga, da hlačice skoraj popolnoma zakrije. Pariški modni saloni so razstavili nebroj novih vzorcev kopalnih oblek, med katerimi so zlasti priljubljene obleke, obstoječe iz temno modrih triko-hlač in belega telovnika z modrimi okraski.

V velikih morskih kopališčih ima elegantna dama dve kopalni obleki. V eni se koplje, v drugi pa hodi po obali, ali leži na solncu. Ležati ali hoditi cele ure po obali v mokri kopalni obleki, ni posebno prijetno, zlasti če ni vreme lepo. Zato je druga kopalna obleka zelo dobrodošla. So pa tudi drugi razlogi, ki govorijo za to, da vzamejo dame v večja kopališča dve kopalni obleki. Mokra kopalna obleka se preveč oprijemlje telesa in če dama nima posebno lepe postave, se hudomušni letoviščarji muzajo in zbijajo na njen račun neokusne šale. Toda ti pomisleki niso me-

rodajni. Glavni vzrok, da se je moda odločila za dve kopalni obleki, je ženska koketnost. Elegantna dama se namreč nikoli ne pojavi v družbi v isti kopalni obleki, v kateri se koplje. Za družbo ima drugo kopalno obleko, ki bi jo bilo škoda zamazati v slani morski vodi.

Paradna kopalna obleka je navadno iz tafta in ni treba, da bi bila črna. Tudi druge barve tafta so v modi. Svilen je samo krilo, hlačice pod njim so pa iz trikoja.

Charlie Chaplin in žene

Nekoč je bil znani filmski igralec Charlie Chaplin v družbi umetnikov in učenjakov. Neki učenjak je trdil, da proces ustvarjanja sveta ni bil končan. — Kaj nas briga, če ni bil končan? — je pripomnil ameriški filmski igralec Rihardo Cortes.

Chaplin je srepol pogledal Cortesa, rekoč:

— Tepec, to je zelo važno. Samo se moramo vsi bati, da utegne bog ustvariti še eno ženo.

Znano je, da je Chaplin zelo rad zahajal v kino. Včasih je posetil v enem dnevu več kinopredstav. Ko so ga nekoč vprašali, zakaj tako rad zahaja v kino, je odgovoril:

— Kino je edini kraj, kjer vidi človek čudeže, ki se gode v življenju zelo redko. Zelo sem namreč vesel, ko vidim v filmu ženske z odprtimi usti, ne da bi slišal njihov glas.

Pred leti se je Chaplin zbudil nekega jutra zelo potrjen in otožen. Ves dan je hodil razburjen po mestu in celo jesti ni mogel.

— Kaj ti pa je? Ali si imel težke sanje? — ga je vprašala žena.

— Da, je odgovoril Chaplin.

— O čem si pa sanjal?

— Sanjalo se mi je, da sem se oženil.

— S kom?

Chaplin je pogledal postrani ženo in odgovoril:

— S teboj.

Prijateljci.

— Torej Nežika, ti se vendar le poročiš z Janezom. Misliš, da je to samo navaden flirt.

— Saj to je on tudi mislil.

Guillaume Appollinaire:

Hčerka

Mladi Rus, ki je potoval po svetu, je prišel na zimno v Cannes. Nastanil se je pri profesorju, ki je med sezono poučeval tujce v francoščini.

Ta profesor, mož petdesetih let, se je pisal Muškat. Bil je skromen in nihče bi ga ne bil opazil, da ni neprestano smrdel po česnu.

Gospa Muškatovala je bila dražestno bitje. Stara je bila trideset, a morda že štirideset let. Na videz je bila še dokaj mladostna. Imela je svetle lase, vitko postavbo in bujne prsi. Drugače pa ni bilo na nji nič posebnega in vedno je bila nekam otožna.

Mladi Rus jo je samo pogledal in že je bil prepričan, da je lepa.

Muškatovi so stanovali v majhni vili, iz katere se je videlo na morje, na Lerinske otoke in na peščeno obalo, po kateri je begala pod pripekajočim solncem množica nagih otrok. Okrog vile je bil vrt poln mimoz, španskega bezga, vrtnic in velikih evkalipt.

Muškatov najemnik je preživel vso zimno na izprehodu in pri knjigah. Ni videl lepših deklet, ki jih je bilo polno mesto, ni se oziral po lepih tujkah. Njegove oči so videle samo morje, a misli so bile vedno pri gospe Muškatovali. Njegova ljubezen je bila sladka in nežna, toda poguma ni imel, da bi odkril svoje srce.

Evkalipti so pogrnile zemljo s preprogo duhtečih cvetov. Bilo jih je toliko, da so pokrivalo vse stezice na

vrtu, a mimoza je bujno cvela in daleč naokrog je dišalo po balzamu.

Nekoga dne je mladi Rus opazil skozi okno, da gospa Muškatovala pospravlja v sobi. Njena vitka postavba ga je mamila. Stopil je k oknu, rekoč:

— Kako lepo je vaše ime, gospa Muškatovala. Pristojata vam, ki mate lase kakor žarki vzhajajočega solnca. Vam, ki ste podobni najnežnejšemu muškatenemu cvetu. Vsa vila je polna vaših čarov in rože na vrtu cveto samo vam na ljubo. Ljubim vas, gospa Muškatovala!

Gospa Muškatovala se tem besedam ni čudila in tudi jezila se ni. Ozrla se je v nebo in odšla molče iz sobe.

Mladi Rus je stal nekaj časa molče pod oknom. Potem se mu je zazdelo smešno, da je tako hladno sprejela njegovo ljubezen. Prižgal si je cigareto in odšel na izprehod.

Ob petih se je vrnil in našel gospoda Muškata in gospo pred vilo. Čim sta ga zagledala, sta mu stopila naproti. Ona je stopala ob strani svojega moža, ki je dejal:

— Gospod, nekaj vam moram povedati.

— Na ulici? — se je začudil mladi Rus.

In ozrl se je na gospo Muškatovala, ki je stala mirno kraj svojega moža.

— Da, na ulici, — je odgovoril gospod Muškat.

In nadaljeval je brez ovinkov:

— Gospod, bodite tako prijazni in poslušajte mojo povest, ki je obenem povest gospe Muškatovala.

Star sem triinpetdeset let, gospod, a

gospa Muškatovala jih bo štirideset. Danes je minulo trindvajset let, odkar sva se vzela. Ona je bila hčerka plesnega učitelja. Jaz pa sem bil sirova, toda imel sem srečo, da sem takoj dobil službo. Najin zakon je bil sklenjen iz ljubezni, gospod. Zdaj vidite, da je še vedno lepa in da zasluži, da se moški ozirajo za njo. Toda če bi jo bili videli takrat, gospod, z njenimi kodri, kakršnih ne najdete na vsem svetu! Vse je minljivo in prisegam vam, da lasje, ki krase njeno glavo zdaj, niso niti senca onih, ki jih je imela kot sedemnašletna dekle. Takrat so bili njeni lasje kakor med. Težko je bilo reči, ali izvirajo od lune ali od solnca.

Oboževal sem jo, gospod, in mirno lahko trdim, da me je tudi ona ljubila. Poročila sva se. Bila sva nepopisno srečna. Najin gmojni položaj se je kmalu zboljšal in sreča je bila še večja. Kdor je tako ljubil in bil tako ljubljen kakor jaz, mora priznati, da je največja sreča v ljubezni.

In kakor nesreča, tako tudi sreča ne pride nikoli sama. Bog je nama poslal še večjo srečo s tem, da mi je gospa Muškatovala rodila krasno hčerko, ki sva ji dala ime Teodorina, ker je bila poslana od boga. Gospa Muškatovala jo je sama negovala in verjemite mi, gospod, da sem se znova zaljubil v mater tega angelskega bitja. Ah, kako diven je bil pogled, kadar je gospa Muškatovala zvečer dete podojila, previla in položila v posteljico. Najine ustne so se često srečale na mehkem telesu dražestnega deteta in neprestano sva po-

ljubljala njene nožice, ročice in rdečica. In klicala sva jo, kakor je pač naneslo. Zdaj je bila mali škrtatelj, zdaj zaklad najinih oči, zdaj zopet črvček ni kdove kaj še.

Po prvem letu je začela govoriti in hoditi, a v petem letu je umrla.

Se zdaj lo vidim na postelji, mrtvo in krasno kakor malo mučenico. Se zdaj vidim njeno krstico. In odnesli so jo, gospod, a midva sva izgubila vso srečo, vso radost, ki jo najdeva znova samo v nebesih, kamor je odšla najina Teodorina.

Od dneva njene smrti čutita najini duši, da sta stari in da je življenje prazno. Vendar pa hočeva še živeti. Najino življenje je bridko, toda mirno in tako sva se mu privadila, da je nama tudi tako, kakršno je, drago.

Leta so minevala, a najina boleost je bila vedno enaka. Še vedno si briševa solzne oči, kadar govoriva o najini hčerki.

In često sva govorila o nji.

Zdaj bi ji bilo že dvajset let. K prvemu obhajilu bi šla. In ko sva se spomnila, da je že sedem let pod zemljo, sva ves dan plakala in molila na njenem grobu.

Pred dvema letoma sem dejal ženi, da bi bila Teodorina stara že petnajst let in da bi morda že imela snubače. Žena se je bridko nasmešnila in zopet sva bila otožna. Potem sva nabila na vrata listek: Odda se sva za rojenju-nemu gospodu. In imela sva mnogo najemnikov. In mislila sva si:

— Zdaj bi bila stara že šestnajst let.

Naš najemnik bi se bil gotovo zaljubil v njo. Kdo ve?

Potem ste prišli vi, gospod, in čestno sva mislila:

— Teodorini bi bilo zdaj sedemnajst let in če bi še ne bila poročena, bi si njeno srce gotovo izbralo tega simpatičnega, olikanega mladčnika, ki je je vreden, tako kakor nihče drugi. Ginjeni ste, gospod, vidite že vam, da imate dobro srce.

In glejte, gospod, zmoči sem se. Le pomislite, kaj ste hoteli storiti danes popoldne. To bi bil skoraj zločin. Vedeti morate namreč, gospod, da mi je gospa Muškatovala vse povedala. Motili ste duševni mir te vrle žene. Zalite mojo dušo, gospod, in sami morate razumeti, da po vsem tem, kar se je danes zgodilo, ne morete več prestopiti praga najine hiše. Glejte, vrata so že zaprta in vse je končano. Nikoli več ne stopite na moj vrt. Mislili ste na njo, kakor na vrt prepovedane naslade in ta misel je vas pregnala z mojega vrta. Ne smete več stopiti v ta tih dom, v katerem ste nadlegovali ženo, ki je vas že ljubila kakor ljubi mati svojega sina. Glejte, želim sem, da bi dolgo ostali pri nas, zdaj pa sami vidite, da to ni mogoče, da je med nami vse končano. Nocoj si poiščite prenočišče drugje in jutri mi sporočite, kje stanujete, da vam pošljem prtljago. Zbogom, gospod. Pojdite, gospa Muškatovala, mračni se. Zbogom, gospod, bodite srečni.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“?

Slabi izgledi raketnega letala

Na polet v medzvezdno prostranstvo zaenkrat še ni misliti. — Kaj pravijo o tem drznem načrtu učenjaki. — Opperl je že opustil poizkuse z raketnim letalom.

Vedno bolj se množe poskusi z raketnimi letali, odnosno prizadevanje tehnikov, da bi zgradili letalo, s katerim bi bilo mogoče poleteti med planete. V živem spominu je še senzacionalna vožnja nemškega tovarnarja avtomobilov Opperla, ki se je dvakrat produciral v Berlinu s svojim raketnim avtomobilom. Raketni avtomobil ima pomen samo za hitrostni rekord, do čim pripisujejo raketnemu letalu mnogo večji pomen. Pod raketnim letalom razumemo aeroplan, ki ga goni raketni motor. Strojnik je se še niso jedinili v mnenju, kakšen naj bo raketni motor. Raketno letalo je šele v povojih. Opperl je nedavno na predavanju v Berlinu izjavil, da bo mogoče v dobljenem času z raketnim letalom doseči hitrost 1000 km na uro, a morda še več. Polet iz Evrope v Ameriko bi torej trajal samo nekaj ur.

V zvezi z raketnim letalom se govori mnogo o raketnih poletih v svetovje, o medzvezdnih izletih ljudi, ki se ne boje takih nevarnih eksperimentov. To, kar je ustvarila Vernejeva fantazija, se obravnava zdaj že na znanstveni podlagi. Zlasti Nemci si na tem polju mnogo prizadevajo. Znani nemški letalec Maks Valier vodi v Nemčiji energično kampanjo pod geslom »od aeroplana k medzvezdnemu raketnemu letalu«. S tem misli letalo, gnan samo na principu raketne, nikakor pa ne raketni aeroplan, ki ga skuša konstruirati ing. Raab v Kasselu in ki je samo za polet v zračnem prostoru.

Nastane vprašanje, kaj pravijo o raketnem letalu in o poletu v svetovje učenjaki. Ali bo mogoče spraviti človeka z raketami tako daleč od zemlje, da ne bo več delovala nanj njena privlačnost? Učenjaki se v sodbi o tem zanimivem problemu ne ujemajo. Eni pravijo, da je polet z raketnim letalom v medzvezdno prostranstvo absolutno nemogoč. Če bi hoteli vreči en kilo-

gram težak predmet tako daleč od zemlje, da bi ne delovala nanj njena privlačnost, bi rabili nad 6 milijonov kilogrametrov energije. Že iz tega je razvidno, da je polet med planete utopija. Drugi učenjaki pa trdijo, da bi polet z zemlje na luno mogoč, da bi pa bilo seveda treba premagati velike tehnične ovire. Nekatere tehnične ovire se zde zdaj še nepremagljive. Tako n. pr. je prof. Lorentz v svoji razpravi »Možnost poleta v svetovje« izračunal, da bi rabila raketa, ki bi jo gnil vodil in kisik, za vsak kilogram svoje teže 150 kg pogonskega plina.

Prof. H. Oberth, čigar razprava »Raketa v planetarnem prostranstvu« je izšla te dni v tretji izdaji, predlaga tri delna raketa. Prva dva dela bi pri poletu skozi brezračni prostor avtomatično odpadla, ko bi bile pogonske snovi izčrpane. V tretjem delu bi bila posadka in zaloga eksplozivnih snovi, ki bi gnala raketo na bližnji planet. — Oberth bi rad poslal na luno najprej rakete brez posadke, čijih polet bi bil po zakonu nebesne mehanike urejen tako, da bi luno samo obletele na mali razdalji in se vrnilo nazaj na zemljo. V raketi pritrjen filmski aparat bi avtomatično funkcioniral in tako bi nam raketa prinesla točne slike one polovice lune, ki je obrnjena od zemlje.

Vse to so lepe besede in misli, ki se pa ne bodo dale še tako kmalu uresničiti. Toda tudi učenjaki priznavajo, da je treba glede na velik napredek tehnike v zadnjih letih presojati ta problem optimistično. Opperlov raketni avtomobil se je pri drugem poskusu na železniških tračnicah razbil in pokopal pod seboj k sreči samo mačko, ki so jo poslali na nevarno vožnjo. — Opperl sam je izjavil, da je svoje poskuse z raketnim letalom opustil. S tem pa še ni rečeno, da se človeški genij ne bo več ukvarjal z mislijo poleta v medzvezdno prostranstvo.

Demon severnega tečaja

Nekaj objektivnih misli o Nobilevi polarni in Amundsenovi rešilni ekspediciji. — Nobileova katastrofa je najstrašnejša, kar jih pozna zgodovina polarnih krajev.

Kakor da še ni dovolj človeških žrtve, ki jih je pogoltnil severni tečaj s privlačno silo svojega demona, pošilja človeštvo v to nenasitno žrelo še nove žrtve. Kdor presoja polarne ekspedice objektivno, mora priznati, da žene mnoge polarne raziskovalce tja gori v večni led in sneg slavohlepe. Slavohlepe je gnalo na severni tečaj nedvomno tudi Nobile, ki je hotel Amundsenu dokazati, da se ne boji nevarnosti in da je tudi on junak, ki lahko preleti severni tečaj. Slavohlepe je gnalo italijansko vladno, da je poslala Nobileovo ekspedicijo v smrtno nevarnost. Rešilne ekspedice so se zakasile, kajti zopet je bilo krivo slavohlepe italijanske vlade, ki je spočetka energično odklonila vsako tujo pomoč, češ da bo že samo poskrbela za rešitev ponesrečene italijanske ekspedice. In najbrž je gnalo slavohlepe tudi Amundsen z Guilbaudom v polarne kraje, kjer sta brez sledu izgihala.

To je žalostna ugotovitev o pretežni večini polarnih ekspedicij, ki velja zlasti za Nobileovo pustolovščino. Čujejo se glasovi, da je nečloveško pošiljati ljudi v smrtno nevarnost zaradi tako nepraktičnega podjetja, kakor je raziskovanje polarnih krajev, ki so itak več ali manj že znani. Toda teh svarilnih glasov svet ne bo poslušal, kajti človek se ne bo nikoli otrese vsečlo-

veškega nacionalizma, ki hrepeni po slavi in svetovnem slovesu. Toda Nobileova ekspedicijska ni bila brez praktičnega cilja, kajti šlo je za italijansko ekspedicijo, za slavo Italije kot take. Zato je tudi razumljiva občutljivost fašističnega tiska, ki je reagiral na vsako vest o površni organizaciji in slabi opremljenosti ekspedicijske.

Francozi so v nasprotju z drugimi narodi ljudi, ki morajo imeti svoj delež na vsaki nesreči. Ko je Nobile zašel v vihar, in ko se je izgubil, so fašisti očitali Francozom, da drže križem roke in nečesto pomagati iskati izgubljeno ekspedicijo. Zdaj, ko so aktivno posegli v rešilno akcijo in poslali v polarne kraje enega najboljših svojih letalcev, jih pa fašisti zopet zmerjajo, zakaj se vmešavajo v njihove posle. Guilbaude je dobil povelje za start ponoči in že jutraj je moral startati z letalom, ki je bilo pripravljeno za prekoceanski polet. Ali je res, da ni bilo časa, prilagoditi letalo vremenskim prilikam v polarnih krajih? Tako se vprašujejo mnogi Francozi. Dejstvo je, da je sedel Guilbaudov tovariš fregatni poročnik de Cuverville v aeroplan z nezaceljeno težko rano na roki. Nekaj dni poprej mu je namreč propeler odtrgal tri prste. Iz tega je razvidno, da je moral Guilbaude startati na hitro roko in da se je zanašal samo na Amundsenovo izkušnost.

Zdaj, ko je Guilbaude z Amundsenom vred najbrž definitivno izgubljen, se francoska javnost zanima za organizacijo te rešilne ekspedice. Iz načina, kako so bile organizirane francoske pomožne ekspedice, ki iščejo Guilbauda, sklepa javnost, da tudi Guilbaudova ekspedicijska ni bila bolj organizirana in opremljena. Mornariško ministrstvo je poslalo v polarne kraje dve križarki »Strassburg« in »Quentin-Roosevelt« brez letal in brez neobhodno potrebne opreme za prodiranje ledu in pristajanje hidroplanov. Nekatere francoske novice so že začele pisati o tej kočljivi zadevi in tudi parlamentarni odbor se je začel zanimati tako za Guilbaudovo, kakor za pomožno ekspedicijo. Vse kaže, da se bo razvila iz tega afera in da bodo nekateri visoki funkcionarji mornariškega ministrstva kompromitirani. Vse to bi bilo pozabljeno, če bi Guilbauda našli. Lahko si pa mislimo ogorčenje, ki bo zavladalo v francoski javnosti nad funkcionarji mornariškega ministrstva, če Guilbauda ne najdejo, kar je zelo verjetno.

Polarna tragedija sama se bliža polagoma strašnem koncu. Ni se znano, koliko človeških žrtve bo zahtevala, eno pa je gotovo, da se je namreč Nobile napotil na svojo drzno pustolovščino brez resnih znanstvenih ciljev, brez potrebne strokovne izobrazbe in z malo porcijo previdnosti. To je mnenje vseh polarnih raziskovalcev. Zato ni čuda, da se je javno mnenje vsega sveta in celo Italije same obrnilo proti Nobileu. Ko je »Italia« blodila nad Noravsko in Nemčijo, je marsikdo majal z glavo, češ, Nobile ni mož, ki bi lahko vodil ekspedicijo na severni tečaj. Ni hče pa traktat ni mislil, da bo bilanca njegove ekspedice tako strašna in da se vrne Nobile osramočen, osmešen in osovražen.

Najtežje je zadel katastrofa »Italia« Norveško in Švedsko. Vsa Norveška se zdaj napeto pričakuje vesti o svojem ljubljencu Amundsenu. Švedski so pa v strahu za kapitana Lundborga, ki je tvegval svoje življenje, da reši Nobile. Nobile je rešen, Amundsen pa izgubljen, tako so govorili Norvežani po prvem Lundborgovem poletu. Izguba Roalda Amundsen, junaka obeh tečajev, bodo Norvežani težko preboreli. Amundsen Norvežani obožujejo in ko se je razširila vest, da je prevzel on vodstvo rešilne ekspedice, je zavladalo na Norveškem nepopisno navdušenje. Saj velja Amundsen za enega najdrznejših severnih medvedov, o katerem trdijo, da premaga vse ovire in da se ne boji nobene nevarnosti. — Norvežanom je njegov molk neznan. Raje bi videli, da bi našli njegovo truplo in da bi vsaj vedeli, da je mrtev.

Vigilieriye skupino, pri kateri je običaj tudi kapitan Lundborg, še vedno iščejo, o drugih dveh skupinah, kakor tudi o Amundsenu in Guilbaudu, pa ni duha ne sluha. 20 letal in 20 parnikov išče nesrečne žrtve Nobileove pustolovščine. Rešiti je treba na tri dele razdeljeno posadko »Italia« in iskati Amundsen z Guilbaudom. To ni lahko, kajti pomisliti moramo, da preži v ledeni pustinji, označeni na zemljevidih kot »terra incognita«, na rešilne ekspedice sto in sto nevarnosti. Izmed vseh polarnih tragedij je Nobileova ena najstrašnejših. Nedvomno bo minilo več let, predno se znova odloči kdo pogledati neizprosni beli smrti v ledenih pustinjah severnega tečaja v oči.

KAM?

Če ste moder, pojdite danes, kakor bo šlo sto drugih v Oglasni oddelek »Jutra« ali pa v Zadržno hranilnico na Sv. Petra cesti. Kupite si srečko, ki Vas more osrečiti. V ponedeljek je zadnji dan prodaje srečk, ker se vrši ta dan že prvo žrebanje.

Obsodbe v rudniškem procesu v Moskvi

Moskovski revolucionarni tribunal je izrekel včeraj po 52-urnem posvetoivanju obsodbo v znamenju rudniškem procesu, v katerem se je moralo zagovarjati 53 obtožencev, večinoma inženjerjev in rudniških strokovnjakov. Inozemski pa tudi naši listi so napačno označili ta proces kot Sahtijev proces in tudi zdaj poročajo, da je bila izrečena obsodba v procesu v Sahtih. Izraz »sahti« rabijo Rusi za rudnik in se torej ne more rabiti kot lastno ali krajevno ime.

Revolucionarni tribunal je obsodil na smrt 11 obtožencev. Na smrt so bili obsojeni Korleski, Bojarinov, Križanovski, Juševič, Budin, Metov, Berečkovski, Bratanovski, Vojačinov, Kazarinov in Schadlung. Zadnjih šest je sodišče samo predložilo v pomilostitev, ker so znani strokovnjaki in ker so sabotažo iskreno obžalovali. 34 obtožencev je bilo obsojenih na ječo od 1 do 10 let. Štirje so bili obsojeni pogojno, štirje pa oproščeni. Med njimi sta tudi nemška inženjerja Maper in Otto, dočim je tretji nemški inženjer Bachschiber obsojen pogojno na eno leto ječe.

Sodišče je motiviralo obsodbo s tem, da je dokazano, da je obstajala v Do-neckem bazenu protisovjetska akcija s sedežem v Harkovu. Obtoženci so bili baje v zvezi z inozemskimi lastniki rudnikov.

Letalska nesreča pri Dunaju

Na letališču Aspern pri Dunaju se je včeraj jutraj pripetila težka letalska nesreča, ki je zahtevala dvojce človeških življenj. Ob 9.15 sta se dvignila z letalom v zrak stotnik Zdarsky in poročnik Manner. Ko je letalo tipa Udet-Flammingo doseglo višino 100 metrov, je prišlo nenadoma iz ravnotežja in tresčilo v spiralah navzdol. Pri padcu se je popolnoma razbilo. Zdarskega in Mannerja so potegnili težko ranjena iz pod ruševin razbitega letala. Oba sta kmalu podlegla težkim poškodbam.

Letalo je bilo predvsem namenjeno šolskim in športnim poletom. Krivda na nesreči zadene baje letalca sama, ker sta hotela delati v zraku razne produkcije, loopinge, višjake in drugo, za kar pa nista bila dovolj izurjena.

Še o Löwensteinovi tragediji

Smrt uglednega belgijskega finančnika in bankirja Löwensteina še vedno tvori senzacijo in predmet pogovorov na bulvarjih v Parizu, Londonu, New Yorku, Bruslju in drugod. Povsod prevladuje mnenje, da je bankir nedvomno izvršil samomor, vendar si javnost pravega vzroka samomora ne more tolmčiti. Löwenstein je bil namreč zelo bogat in čeprav se mu zadnje čase nekatere kupčije niso posrečile, so vendar aktivna njegovega imetja presegala pasiva v trikratni višini. Strojnikovski so mnenja, da je nesreča polnoma izključena.

Pariški »Matin«, ki se obširno bavi z zagonetno smrtjo belgijskega magnata, navaja štiri hipoteze, ki prihajajo pri zagonetni bankirjevi smrti v poštev. Zločin je popolnoma izključen. Tudi o samomoru ni govora, kajti njegov položaj je bil v finančnem pogledu zelo ugoden. Verzija, da je Löwenstein vse skupaj insceniral z vednostjo pilota in

njegovih spremljevalcev in da v Londonu sploh ni stopil v letalo, ne drži, kajti v ta namen bi se istotako lahko poslužil tudi avtomobila. Ostane samo še hipoteza, da gre res za nesrečo.

List zastopa mnenje, da je sicer res, da je vrata med poletom težko odpreti radi zračnega odpora, toda pri preokretih in kurvah je to mogoče. Löwensteinu je postalo že kmalu po startu slabo in odšel je med vožnjo dvakrat v umivalnico. Ko je odšel tretjič, se ni vrnil več. Lahko je mogoče, da mu je postalo slabo in da se je naslonil na vrata, ki so se udala pod težo telesa in se nepričakovano odprla.

Naznanjam, da sem presegel
zemljiško pisačo
v hišo Wolfova ulica št. 10
zadnji trakt, II. nadstropje
Jan Ružička, obl. pov. zemljiškok

Pikanterije iz Hollywooda

Hollywood, sedež ameriškega filma, slovi sicer kot mirno in puritansko mesto, toda za njegovimi kulisami se čisto odigravajo skandali, pikantne in orgije, ki prav nič ne zaostajajo za pariško kroniko skandalov. Te dni so zopet prišle na dan afere, ki pričajo, da ni vse zlato, kar se sveti in da Hollywood ni paradiž, kakor ga slikajo oni, ki so od filmskih družb nastavljeni za reklamo.

Tako je te dni povzročila nemalo senzacijo aretacija znanega in popularnega filmskega igralca in pesnika J. A. Nelsona. Preskavo proti njemu vodi policija in vse mesto, pa tudi ostala Amerika napeto pričakuje izida procesa. Če je namreč samo trohica resnice na tem, kar poročajo ameriški listi, je mož v ožeh ameriške javnosti zaigral in doigral.

Nelson je obtožen »nasilstva«. Mož je namreč zagrešil nedostojen čin. Z razbeljeno žico je vžgal neki statistki nedostojno ime na zadnji plat telesa. Nelson se je sprva zelo upiral, da se pojavi pred sodiščem in ker ni hotel prostovoljno, so ga pritirali siloma. In pri zaslišanju so prišle prav čedne stvari na dan. Tako je dekle izpovedalo, da je bila k Nelsonu povabljen več družba. Intimna domača proslava se je kmalu razvila v divje bakanalije. Vino in šampanjec sta storila svoje in v ranih jutranjih urah so zbrale igralke in statistke nage plesale po mizah. Čim so se ostali orgij naveličali, so zapustili Nelsonovo stanovanje. Tudi Westonova — tako zatrjuje statistka sama — je hotela domov, toda Nelson jo je pridržal in ji skrivoma omenil, da ima za njo prav lično darilce. In ko je nič hudega sluteča nedolžnost stopila v rešerjevo sobo, je bila nenadoma popolnoma omamljena. Zbudila se je šele, ko je začutila pekočo bolečino na svojem telesu. Vide-la je, da leži popolnoma naga na postelji, nad njo je bil sklonjen Nelson in je z razbeljenim železom nekaj vžgal na telo.

Ko jo je sodnik vprašal, kaj pomeni ta beseda, je mladenka sramežljivo molčala, na kar je njen zagovornik pripomnil, da je beseda zelo grda in da ni zabeležena v nobenem leksikonu. Cela zadeva pride pred porotnike in zdi se, da za oba žalostna junaka ne bo končala baš najbolje, kajti Američanke v tem pogledu ne poznajo šale.

Tudi slovita filmska umetnica Gloria Swanson je zapletena v proces. Energična igralka je namreč priložila odvetniku Aleksandru Cohenu par prav krepkih zausnic. Sedaj jo odvetnik toži in zahteva 15.000 dolarjev odškodnine za zausnice. Tudi ta proces vzbuja v Ameriki veliko zanimanje.

Viktor Rakosi

Mišja past

Zena me je neke noči zdramila iz zelo prijetnega sna. Sanjal sem mi je namreč, da se nisem oženjen.

— Slišiš? — je vprašala tiho in plaho.

Vedel sem že iz bridkih izkušenj, da moram v takih primerih vedno nekaj slišati. Odgovoril sem torej mirno:

— Slišim.

— No, kaj porečeš na to?

— Ne čudim se, saj ga je že zvečer tresla mrzlota.

— O kom pa govoriš?

— O Jurčku. Slišim, kako težko diha.

— Eh, deca spi kakor ubita. Ne gre za njo. Toda čuj!

Napeto sem prisluhnil in takoj sem zaspal. Gentleman nikoli ne prisluškuje.

— Slišiš? — sem začul znova njeno vprašanje.

— Da.

— No, a kaj porečeš na to?

— Znova to neprijetno vprašanje in še vedno ne vem, za kaj gre.

— Ali naj — sem svečo? — sem vprašal.

— Ne, saj to bi nič ne pomagalo. Rada bi samo, da tudi ti ugotoviš to.

— Kaj pa?

— Da imamo v stanovanju miši.

— Izvoli, z veseljem. Imaš še kako željo?

— Ah, to je grozno! Miši mi ne dajejo spati.

— Bodi vesela, da ne živimo v tropičnih krajih, kjer se plazijo jaguarji

po stanovanjih.

— Da, toda kaj naj storiva?

— Tisoč sredstev imava na razpolago. Toda o tem se pomeniva dopoldne. Zaradi miške si vendar ne bova kvarila nočnega miru.

— Moj spanec je že proč. V spalnici, kjer begajo miši, ne morem spati.

— Torej si vsaj lahko misliš položaj miši.

— Kaj hočeš reči s tem?

— Da tudi miši ne morejo spati v sobi, kjer so ljudje. Zato begajo sem in tja.

— Smeješ se mi, toda prepričana sem, da bi te spreletel mraz, če bi ti lezla miš po prsih in bi se prebudil.

— Če bi se prebudil? Mislim, da bi spreletel mraz miško.

Tu moram mimogrede omeniti, da je te vrste mraz detška bolezen, ki je zdravniška veda ne pozna, pač jo pa poznajo budimpeštanske mamice.

Otroka spreletava mraz, kadar mu poganjajo zobje. Mraz ga spreleti, kadar se podela. Mraz ga spreleti, če ima težke sanje. Mraz ga spreleti, kadar je našeskan. Budimpeštanska deca pa izkoristi to bolezen in navadno jo spreleti mraz, če pravijo starši, da se mora učiti.

Zena se je začela jeziti.

— Tebi je lahko zbijati šale. Pri tem pa pozabljaš, da sem slabotna, nervozna in slabokrvna.

— Vem prav dobro, da si spravila v svoj želevec toliko železa, da bi lahko napravila iz njega tračnice tja do Debrečina. To je prvo. A drugo je, da se zelo motiš, če misliš, da rad zbijam šale, kadar sem zaspan. Toda zdi se mi,

da bi rada s pripovedovanjem ubila čas.

— Rada bi ubila miš.

— Ponoči?

Podnevi je nikoli ne slišim škrlati.

— Podnevi miš spi. A podnevi razgraja deca tako, da se prav nič ne čudim, da moram poslušati razgrajanje z obrestmi še ponoči.

— Skratka, ti se zavzemaš za miši.

Povej mi torej, kakšen namen ima v naravi miš.

— Na to ponoči ne morem odgovoriti, obljubim ti pa, da bom o tem razmišljal.

— To je samo izgovor. Ne znaš odgovoriti, tako bo prav.

— Toda prosim te, jaz, ki sem znal odgovoriti na univerzi na vsa vprašanja treh profesorjev, da bi ne znal odgovoriti na tako enostavno vprašanje!

— No, kar odgovori!

— Namen miši je, da redi mačko.

Zena se je zamislila, odnehal pa ni.

— A kakšen namen ima mačka?

— Da lovi in davi miši.

Odgovor je bil menda dober, ker je žena priznala, da sem jo ugnal v kozji rog. Hvalil sem boga, da je višja dekliska šola tako nepopolna, kajti sicer bi milostiva takoj razumela, da je moj odgovor navaden circulus viciosus.

Rekla je še nekaj, toda na to sem odgovoril z glasnim hropenjem, kar je pričalo, da mi spanec teži prsa in stiska grlo. Milostiva je pa vstala prižgala luč in znova legla. Napeto je poslušala, če bo miš še škrlabljala. Toda miška je menda mislila, da se že dani in šla je spat. Moja žena pa vso noč ni zatisnila

200 dni na ledeni gori

Iz zgodovine polarnih ekspedicij. — Strašno trpljenje posadke nemške ladje »Hansa«, ki se je l. 1869 razbila ob ledeno goro. — Nesrečni brodolomci so zmrzovali na ledeni gori celih 200 dni

Tragična usoda udeležencev Nobilove ekspedicije na severni tečaj je globoko pretresla ves kulturni svet. Ena skupina ekspedicije, ki jo je »junaki« general zapustil, čaka na ledeni gori rešitve, drugi dve skupini sta pa po trdnem prepričanju vseh v poštev prihajajočih strokovnjakov in poznavalcev polarnih krajev že našli v večnem ledu strašno smrt.

Ni prvi primer v zgodovini polarnih ekspedicij, da je zahteval večni led človeške žrtve. Že mnogo junaških mož je plačalo z nepopisnim trpljenjem, ali pa celo s smrtjo svoje prizadevanje, da bi poljsnili skrivnost ozemlja okrog obeh tečajev. Toda človek je že tako ustvarjen, da ga nobena nesreča ne spametuje in da ne odneha, dokler ne doseže svojega cilja ali pa ne podleže. In tako so dale tudi katastrofe v polarnih krajih drugim raziskovalcem pobudo za nove ekspedicije. Nesrečna Franklinova ekspedicija je pomenila novo epoko v prizadevanju raziskovalcev, ki so skušali priti z ladjami okrog severne Amerike. Ta cilj je dosegel slednjič Amundsen s parnikom Gjorn.

Ponesrečena vožnja ameriškega parnika Jeanette, čije ostanke je zaneslo morje od vzhodne sibirsk obale na drugo stran tečaja k obali vzhodne Grenlandije, je privedla Nansena na idejo, da bi se dal s svojim parnikom »Fram« zamrzniti v ledu in bi tako prispel na severni tečaj. Nansen je res storil tako, toda severnega tečaja ni dosegel, ker je parnik običal v ledu. Zadnje milje je skušal prehoditi peš po ledu, kar se mu pa ni posrečilo. Severni tečaj je dosegel prvi l. 1909. Peary, ki se je pa zelo požuril nazaj, kajti bila je pomlad in led je začel pokati. S tem je pobil rekord italijanske ekspedicije vojvode Abruskega, čigar kapitan Cagni se je približal leta 1901. severnemu tečaju bolj, nego Nansen l. 1895.

Vse te ekspedicije so bile temeljito organizirane in opremljene, a vendar niso dosegle zaželenega uspeha. Kako strašne tragedije so doživeli polarni raziskovalci, pričajo zapiski znamenitega raziskovalca Pearyja, ki opisuje nepopisno trpljenje na potu po večnem ledu proti severnemu tečaju. Zgodovina polarnih krajev pozna več takih pretresljivih prizorov. Med polarnimi ekspedicijami, ki sicer niso našle v ledu in snegu strašne smrti, pa so vendar pretrpele strašne muke, je tudi Koldewegeva ekspedicija iz l. 1869. do 1870. Nemški ladji »Germania« in »Hansa« sta se zaradi napačne signalizacije 20. julija 1869 ločili in »Hansa« je sama blodila med ogromnim ledenimi gorami. Ladja je skušala prodrati do kopnega, kar se ji pa ni posrečilo. 7. septembra je končno običala v ledu, ki jo je 21. oktobra razdeljal tako, da jo je morje pogoltnilo. Posadka je slutila neizogibno katastrofo in zato je znosila vse, kar se je dalo na ledeno goro. Rešila je tudi dva čolna in si napravila iz ostankov razdeljene ladje kolibo, v kateri se je naselilo vseh 14 udeležencev ekspedicije pod vodstvom kapitana Hegemana. Morje je gnalo ledeno goro ob obali Grenlandije, ki so nesrečneži večkrat videli, a je niso mogli doseči. Morda bi bili obalo tudi dosegli, toda to bi pomenilo sigurno smrt, ker niso imeli dovolj živin.

Ledena gora, na kateri je plula nesrečna ekspedicija, je bila 40 čevljev visoka. Dobrih pet čevljev ledu je močelo iz morja. Kamorkoli so se nesreč-

neži ozrli, povsod so videli neskončno belo pustino, iz katere so molele do 9 metrov visoke gore. Opetovano so priplezali na ledeno goro beli medvedi, ki so jih nesrečni brodolomci ustrelili in pojedli. Temperatura se je izpreminjala včasih zelo naglo. 6. novembra so imeli —29 stopinj, 3. decembra pa +13 stopinj C tako, da se je začel led tajiti. Najnižjo temperaturo so imeli 1. decembra in sicer —30 stopinj. Ledena gora se je opetovano obračala in spreminjala smer ter je zadevala ob večje grmade ledu. 2. januarja je zapihala močna burja in nastal je snežni metej. Že jutraj so Hegemanovi spremljevalci slišali neko čudno šumenje, kakor da nekdo praska po tleh. Popoldne se je izpremenilo šumenje v silno bobnenje in nastala je popolna tema. Vsi so planili iz kolibe, misleč, da se je skladišče živin in orožja podrla. Prižgali so luči in ugotovili, da je skladišče nepoškodovano. Burja je divjala z vedno večjo silo. Hitro so oblekli kožuhe in vzeli nekaj hrane. Če bi ledena gora počila, bi bili izgubljeni. Ko se je bobnenje poleglo, so zlezli nazaj v spalne vreče. Bila je dolga, burna in grozna noč, ki ni dala nikomur spati.

Zjutraj so spoznali, kaj se je ponoči zgodilo. Ledena gora je počila in koliba je bila oddaljena od roba komaj 200 korakov. Pluli so blizu obale, ki je pa niso mogli doseči, ker je bilo vmes se več ledenih grmad. V 12 dneh so prepotovali na ledeni gori 52 morskih milj. Od 11. do 15. januarja so preživeli zopet grozne dni. 11. januarja zgodaj jutraj je straža zaklicala, naj bodo vsi pripravljeni. V neposredni bližini ledenih gore se je znova začelo silno bobnenje. Vsi so planili iz kolibe, toda vrata so bila tako zasnežena, da jih niso mogli odpreti. Morali so zlezi iz kolibe skozi streho. Nekdo je zakričal, da je na ledeni gori voda. Bliznje ledene grmade so po vrsti pokale. Tu di ledena gora, na kateri so čakali svoje usode udeleženci nemške ekspedicije, je začela na mnogih krajih pokati. Morje jo je metalo sem in tja, zdaj jo je dvignil val, zdaj zopet se je pogreznila tako, da je malo manjkalo, da voda ni zalila kolibe. Nesrečni brodolomci so mislili, da je že vse izgubljeno. Rezburkani valovi so jim odnesli vse tramove in deske, s katerimi so kurili. Tudi čolna sta bila že v nevarnosti. V kritičnem trenutku se je razdelila ekspedicija v dve skupini, zasedla je čolne in brodolomci so si segli v roke, misleč, da se je približala smrt. Pritiskal je hud mraz in snežilo je tako, da se ni nikamor videlo.

Tako so čepeli v čolnih ves dan. Ledena gora je bila vedno manjša. K sreči se je vreme čez noč izpremenilo, morje je znova zamrznilo in ledena gora je običala v ledu. Toda že naslednjo noč je straža zopet alarmirala brodolomce, češ, da jih žene morje proti ogromni ledeni gori. In znova so poskakali vsi skozi streho iz kolibe in videli, kako žene morje mimo njih ledenega kolosa. Čez dva dni je znova divjal vihar. V neposredni bližini kolibe je počila ledena gora in bil je zadnji čas potegniti čolne h kolibi. Ker je pa bilo v njih preveč živin in orožja, so jih morali izprazniti. Delati so morali v popolni temi in strahovitem viharju. Proti polnoči je bila nevarnost, da se ledena gora razkolje in da se pogreze koliba v morje. Nesrečneži so stali na ledu in čakali 10 ur, da se je zdnilo. Zjutraj so zlezli v čolne in do kože premočeni so čepeli v njih do večera.

Sele 16. januarja zjutraj se je vihar poleglo. Ko so za silo zgradili novo kolibo, jim je veter odnesel streho. V kolibi je našla zavetišče samo polovica moštva, drugi so pa morali spati v čolnu. Morski tok jih je gnal neprestano proti jugu. Tako je minil v smrtnem strahu, mrazu in viharjih januar, februar, marec in april. Prišel je maj, ko stoji sonce v polarnih krajih že dolgo nad obzorjem in ko je že dokaj toplo. Toda tudi solnce nesrečni brodolomci niso bili veseli, kajti žarki tako močno odsevajo od ledu, da so se vsem vnele oči.

Začetkom junija so opazili, da jih žene morski tok proti severu. Zato so 7. junija zasedli čolne in se skušali na ta način rešiti strašne smrti. Čolne so morali čisto vlačiti čez ledene gore in tako so prepluli včasih ves dan komaj 700 m. Vsak čoln so morali izprazniti in šele ko so ga spustili v vodo, so ga lahko znova napolnili. Vožnja je bila dokaj mirna, toda začelo je primanjkovati živin, porcije so se od dne do dne krčile in jedli so samo enkrat na dan. Slednjič so zavili okrog južnega rtiča Grenlandije in šele 13. junija so zagledali misijonsko postajo Frederiksteden. S tem je bila končana njihova Odisėja na ledeni gori, ki je trajala celih 200 dni.

Iz tega lahko približno sklepamo, kaj so pretrpeli udeleženci Nobilove ekspedicije, ki so pa imeli pred Hegemanovimi spremljevalci veliko prednost s tem, da so v stalnih radiobrzgo-javnih stikih z rešilnimi ekspedicijami in da se ne čutijo tako osamljeni v ledeni pustini, kakor se je čutila nesrečna posadka nemške ladje »Hansa«.

Novo knjige in revije

Vodič kroz Jugoslovanski Jadran od Sušaka do Učinja. Dva zagrebška profesorja sta izdala Vodič za jugoslovanski Jadran. Brez vsakih pretenzij, marveč iz gole potrebe sta se lotila tega dela, da nudita vsem ki posejajo prekrasno obalo našega sinjega Jadrana, informacije o naših krajih, da spoznajo vso krasoto naše domače zemlje. Ker zlasti Slovenci zadnja leta vedno bolj pogosto posejajo Dalmacijo, ki hrani toliko zgodovinskih in umetnostnih spomenikov, je pa škoda, če hodimo skoraj nevede mimo njih. V tem pogledu nudi knjiga, ki popolnoma objektivno in brez vsakih superlativov opisuje jadransko obalo, res vse, kar rabi izletnik. Vodič je tudi opremljen z dvema načrtoma in zemljevidom.

»Planinski Vestnik«. Izšla je juljska številka »Slovenskega Planinskega Vestnika«, glasila slovenskih planincev. Vsebinska je sledeča: Dr. H. Tuma: Triglavska skupina. Dr. Rudolf Andrejka: V kraljestvu Ratitovca. — Jos. Westner: Pred 100 leti na Triglavu. — Dr. Fran Ogrin: S Kamniških planin. — Josip Vandro: Fragmenti z Martuljaka. — Anton Boštel: Moji plezalni poizkusi in preizkusi. — Obzor in društvene vesti. Planinski Vestnik izhaja 12 krat na leto in stane letno 40 Din. — Zadnja številka je tudi opremljena s sliko: »Skrlatica s slemenca«.

»Ljubljanski Zvon«. Izšla je juljska številka »Ljubljanskega Zvona«, mesečnika za književnost in prosvoto. V tej številki, ki se kakor vse ostale odlikuje po pestrem izbranem gradivu, objavlja Fran Eller pesmi: V gaju. — Moj dom. — Ki so na pol. — Univerzitetni profesor dr. France Verber objavlja razpravo: Emocionalna struktura osebnosti. — Jože Pahor nadaljuje svoj zgodovinski roman »Serenissima«. Slede beletristični in pesniški prispevki dr. Jože Glonarja Srečka Kosoveca, Ivana Albrehta, prevod A. Debeljaka in književna poročila. Izidor Cankar razpravlja o zgodovini likovne umetnosti v zahodni Evropi. A. Debeljak o Zupančičevem prevodu Shawove »Svete Ivanec«, Fran Meesnel pa poroča o kolektivni razstavi Ivane Kobilice. Zvezek »Ljubljanskega Zvona« je opremljen s portretom filozofa dr. Franca Vebera. — Ljubljanski zvon izhaja vsak mesec in stane letno 120 Din, posamezni zvezki se pa dobivajo po 15 Din. Naroča se v Tiskovni Zagreb.

»Savremeni«. Prejeli smo junjsko številko »Savremenika«, mesečnika društva hrv. književnikov. »Savremeni« prinaša

novle, eseje, prispevke beletrističnega značaja in romane izpod peresa najboljših hrvatskih sodobnih avtorjev. Naroča se v Zagreb: Kukuljevićeva ulica 3 in znaša letna naročnina 160 Din.

»Ljubljansko narodno gledališče«. Pod tem naslovom je izdal Pavel Debevec lično knjižico, v kateri uvodoma prinaša slikice vseh naših dramskih in opernih igralcev in umetnikov, počeni od protagonistov do slehernega pomožnega pevca ali pevke. Fotografirani so tudi vsi zbori in sploh celokupni ansambli opere in drame. O naših igralcih je v knjigi, ki je izšla v založbi »Razgled«, spregovoril Ciril Debevec. V daljšem uvodu podaja avtor svoje mnenje o naših igralcih in navaja razne nedostatke našega teaterskega življenja. V nadaljnjih odstavkih prinaša subjektivne impresije o igralcih in opisuje vsakogar posebej. — O razvoju naše scene je napisal krajši odlo-mek režiser prof. Šest, o opernih problemih pa razpravlja operni ravatelj Mirko Polič. Matija Bravničar podaja svoje mnenje o opernih dirigentih, Pavel Debevec pa je prispeval članek »Naši pevci«. Knjiga je prav zanimiva in utegne zanimati vso publiko, ki poseja gledališče.

Zdravilni vrelci, klimatičnega letovišča in sanatorija v Švici. Švicarji so izdali v nemškem jeziku pod tem naslovom debelo, tehnično krasno uspešno knjigo v oktav-formatu in z 12 umetniškimi prilagami. Knjiga, ki služi predvsem v propagandne namene, prinaša podrobno in obširno opis raznih švickih klimatičnih letovišč, zdravilnih vrelcev in sanatorijev. Kdor potuje v prekrasno in romantično Švico, mu bo ta knjiga nedvomno koristila.

Sokol

s — Sokol Štepanja vas se udeleži v nedeljo dne 8. t. m. javne telovadbe bratskih sokolskih društev v Šiški in Polju. Zbirališče ob pol 2. pri bratu starosti v civilu z znakom. — O d b o r.

»Ljubljanski Sokol« vabi svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži društvenega javnega nastopa sokolskega društva v Šiški. Zbirališče članstva v kroju jutri v nedeljo dne 8. t. m. ob 3. popoldne pred Narodnim domom. — Z d r a v o!

Sokolske prireditve. V nedeljo 8. t. m. priredita sokolski društvi Šiška in D. M. v Polju javno telovadbo. — Sokoli, udeležite se teh prireditev v čim večjem številu.

V nedeljo 15. maja bo svečana otvoritev Sokolskega doma v Gornjem Logatcu. Pozdravljena nova Sokolska trdnjava!

»Opozarjamo na izbirno tekmo Sokolov-kandidatov za olimpijado v Amsterdamu, ki se prične danes ob 17. na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju in nadaljuje jutri dopoldne ob 9. istotam.

Sokolske reči dr. Laze Popovića. Ta naslov ima 144 strani obsegajoča knjiga, ki jo je uredil brat Dušan Bogunović prosvetar zagrebške župe in ki je izšla v Zagrebu. Brat dr. Laza Popović, univerzitetni profesor, je sokolski delavec velikih zaslug. Številni so njegovi članki in razprave o sokolski ideologiji in Sokolstvu; iz njih žari vsa njegova velika ljubezen do sokolske ideje, v katero veruje in ki ji je ves vdan. Brat Bogunović je zbral vse članke, ki jih je napisal brat Popović v letih 1918-1919, jih uredil in podal v zgoraj imenovani knjigi II. del v spomin 50-letnice rojstva dr. Popovića. Knjiga, ki je izšla v štampariji glavnega saveza srpskih zemljoradničkih zadruga obsega sledeča poglavja: I. Isticanje zastave (svečana deklaracija). II. Pokazivanje puta a) Svetovanje ideje godine 1912; b) Vezivanje za godinu 1918; c) Otvorena reč; d) Predlog za prvi dogovor. III. Prvi koraci a) Slika; b) Borbene jedinice; c) Navala sumnje; d) Verovanje. IV. Pokret napred a) Novo sokolstvo; b) Nova vojska; c) Nova škola; d) Nova inteligencija. V. Jedinstvo i ujedinjenje. VI. Sprovajanje glavne zamisli. VII. Nastavak života i rada. VIII. Reč k ukavcima. — Knjigo priporočamo sokolskim knjižnicam.

»Soko i seloc«. Daljša, temeljita razprava s gornjim naslovom izpod peresa brata dr. Vladimirja Belajčevića je končala v 13. številki »Sokolskega Glasnika«. Vse, ki se zanimajo za vprašanje Sokolstva na deželi, opozarjamo na ta članek.

— Sokol v Ljutomeru proslavi 12. avg. petindvajsetletnico svojega obstoja. Društvo ima svoj dom in je eno najstarejših sokolskih društev na bivšem Stajerskem. Opozarjamo bratska društva na to prireditve agilnega ljutomerskega Sokola, ki obeta biti zopet v enakem dobrem stilu vseh prejšnjih. Zeleniške zveze so ugodne, tudi polovična vožnja je že dovoljena za bratska društva. — 1000 Din je daroval za olimpijado v Amsterdamu prednjaški zbor sokolskega društva Beograd - Matica, Bratska društva — posnemajte!

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Humoristični kotiček

Vlomilčeva duhovitost.

Vlomilec, ki je bil zasačen: »Milostiva, bodite no tiho. Saj ni čuda, da vaš mož nikoli ne ostane doma, če delate tak kraval.

Kako je v peklju?

Zamorski pastor zbranim vernim ovčkam:

Kako naj vam predočim pekel, bratje in sestre? Ali ste morda že videli, kako teče taljeno železo in jeklo? No, in to tekočino jedo v peklju namesto sladoleđa.

Pomota.

V ameriškem brzovlaktu se je ponoči vozil potnik. Prosil je sprevoznika, naj ga zbudi, čim vlak došpe v Chicago. Če bi pa ne hotel vstati, naj ga vrže iz vagona.

Čez dve uri se je potnik zbudil. Presenečen je opazil, da se je že davno peljal mimo Chicago in jezen se je zadržal na sprevozniku.

— Mar vam nisem dal napitnine, da me pravočasno zbudite?!

— Oh, zdaj pa že razumem, zakaj je oni, ki sem ga vrget iz vagona, tako robantil, — je odgovoril sprevoznik.

Ribiška smrt.

Star Ribničar je umiral. Okoli njega so bili zbrani vsi njegovi, ko se je nenadoma starejša hčerka spomnila, da ni nobene sveče pri hiši. Pa je skočil sin k sosedovim in se za hip vrnil. Prižgal je svečo in stopil k očetu. Stari je umiral težko in počasi. Sina je končno minilo potrpljenje in dejal je: — Nujte, nujte, oča, sveča je sosedova.

Kaj mu najbolj ugaia.

— ... In kaj vam na meni najbolj ugaia g. baron?

— Milostiva, imate najlepša usta na daleč in široko.

Shakespearejev verz.

Londonski krožek Shakespearejevih častilcev je razglasil konkurz za verz na čast genialnega dramatika. Določeno je bilo, da se verz vkleše v ploščo na domu slovitega pesnika. Kmalu je dobil krožek odgovor. Pismo se je glasilo:

P. n. Dovoljujemo si nuditi vam oferto za dobavo verz na čast gospoda Shakespeara. Prosimo samo, da nam z obratno pošto sporočite, kakšne so ljubiteljevo družinske razmere in v kakšni branži je ta gospod zaposlen. Z odličnim spoštovanjem. — Reklami ni zavod.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

14.

KROŠNJAR.

Mož s pipo je stal jedva pol tucata korakov od nje. Mirabela se je vračala v hišo; na pragu pa se je spomnila besed tete Alme.

»Ali boste ves dan na straži?«

»Po dnevi, Mis. Zamenjali nas bodo stražniki iz Gloucestra. Prišli smo iz mesta in se bomo vrnili z usmiljenko, če je ne boste več potrebovali.«

»Kdo vas je poslal?«

»Mr. Gonsalez. Dejal je, da bi bilo dobro, če bi bil kdo tu v bližini.«

»A zakaj?«

Možak se je pomenljivo zarežal.

»Poznam Mr. Gonsaleza že mnogo let. Jaz sem upokojen policijski uradnik in se še dobro spominjam časov, ko bi bil rad dal pol svojega imetja, če bi ga bil mogel aretirati. Toda nikdar, Mis, ga nisem vprašal, zakaj. Navadno ima pa za vse, kar napravi, tehten razlog.«

Mirabela se je zelo zamišljena vrnila v hišo. Na srečo ni Alma kazala nikake radovednosti, zato je ostala sama v sobi, da v duhu še enkrat preletivše mirljivi večerajšnji dan.

Mirabela je gojila le malo iluzij. Mnogo je bila čitala, mnogo pogodila in se je že v otroških letih navadila, iskati in najti zvezo med vzroki in učinki. Oglas je bil namenjen samo njej; to je bil njen prvi zaključek. Smoter

anonse je bil spraviti jo v Oberzhonovo oblast. Zakaj spoznala je pomembno okolnost: odkar je bila stopila v konotoar Oberzhona & Smittsa, ni bila niti trenutek svobodna, da bi smela iti, kamor bi se ji zahotelo. Vzel jo je bil s seboj na zajtrk in v njegovem spremstvu se je tudi vrnila. Na potu na ples je bila njena spremljevalka Johana Newtonova in bila je trdno preverjena, da bi je Oberzhon ne spustil iz oči, dokler...

Nejasno se je spomnila moža v plašču, ki je bil stal na vratih. Ali je bil Gonsalez? Imela je slutnjo, da je moral biti on. Gonsalez! Na straži! Pripravljen na skok! — Zakaj? Bila je v nevarnosti — še sedaj je bila v nevarnosti. Ali kdo in zakaj se je bil izbral baš njeno nepomembno osebo — to ji je bilo na vsej stvari najzagonetnejše.

Na njej docela nerazumljiv način je bila smrt Mr. Barbertaina v zvezi z onim oglasom in s pozornostjo, ki so jo izkazovali dr. Oberzhon in njegove kreature. Kdo je bil lord Evington? Na misel ji je prišel njegov nemški naglas in »milostiva gospodična«, njegov lesen poklon in način, kako je udaril s petami. Nerodna prevara, ki bi jo bila morala v prvem trenutku pregledati. Poslali so ga ji, da je ne izgubi izpred oči. In otrovna limonada je bila njegovo delo! Zgrozila se je. Če bi ne bilo Gonsaleza, ali kdorkoli je že bil, ki se je pojavil baš se o pravem času, kaj bi se bilo takrat zgodilo z njo?

Stopila je k oknu in pogledala na plano. Možja sta še vedno stala pri vratih in ob pogledu nanju jo je prevzel občutek neskončnega olajšanja. Za-

vest, da je bila iz bog zna kakega razloga pod varstvom in zaščito te skrivnostne organizacije, o kateri je že toliko čitala, ji ni dala, da bi odvrnila misli od nje.

Odšla je v kuhinjo, kjer je našla teto Almo, ki je pazljivo slušajoči usmiljenki razlagala o svojem sistemu zbiranja časopisnih izrezkov.

Dve stvari sta pred vsem zanimali damo s trdimi črtami v obrazu: zločini in rodbinske istorije. Imela je dva zvezka, polna izrezkov iz provincijalnih listov, ki so se nanašali na rodbino nekake daljnega nakača, ki je bil med vojno povzdignjen v plemiški stan. Drugi zvezčič je bil posvečen družabnim triumfom neke daljne sorodnice Goddardove, ki je potem igrala senzacionalno vlogo v najslovičnejšem ločitem procesu stoletja. Toda v glavnem se je teta Alma največ zanimala za zločine.

Iz teh zbirk časopisnih izrezkov je Mirabela črpala podatke o »Štirih pravičnikih« in njihovem početju. Vmes so bile knjige, ki so bile natrpne s poročili o umoru Ramona, skrbno urejenimi po vrsti, zakaj kronologija je bila Almi Goddardovi v krvi. Le ena edina senzacionalna zgodba je manjkala v njeni zbirci in Alma je baš razlagala usmiljenki, zakaj, ko je Mirabela stopila v kuhinjo.

»Ne, draga moja, o, kači« ne boste tu našli ničesar. Z njo ne maram imeti nikakega posla! Preveč me je groza. Sicer pa nisem čitala ničesar, kar bi bilo v kaki zvezi z njo.«

»Jaz sem prečitala sleherni vrstič.« je navdušeno priznala usmiljenka. »Moj brat je reporter pri »Megaphonu«

in on trdi, da tako dobre snovi že leta ni imel.«

Mirabela je prekinila zločesti pogovor, ko je vprašala po zajtrku. Glava ji je bila vedra in tek se ji je bil zopet ermil.

Vrata so bila odprta in ko se je obrnila proti jedilnici, da poišče pisalne potrebščine, je na dverih začula prerekanje. Pojavil se je bil neki tretji možak. Zamazan krošnjar s krošnjo na trebuhu in z vsemi mogočimi vrstami gumbov in čipk.

Bil je možak srednjih let s skuštrano brado. Čeprav je bilo toplo, je imel na sebi dolg povrsnik, ki mu je segal malone do pete.

»Če ste to ali če niste,« je čula vpiti moža s pipo, »vstopa v hišo vam ne dovolim.«

»Že leta prodajam v tej hiši,« je za-godrnjal krošnjar. »Po čemu se vti-kate v moje stvari? Saj niste policisti!«

»Če sem policist ali izvošček ali pismonoša, vam nič mar. V hišo nimate dostopa! Ste razumeli?« je pokojno dejal stražar.

Tisti trenutek je krošnjar zapazil dekle in je reže se snel zavaljeni klobuk. Ona ga ni poznala. Ni se spominjala, da bi ga bila že kdaj videla. Takisto tudi ne Alma, ki se je bila baš takrat pojavila v sobi.

»Ne poznam ga,« je rekla le-ta. »Nič čudnega; iz Gloucestra prihajajo k nam vedno drugi ljudje. Kaj prodaja?«

Pristopila je na vrt in ko jo je krošnjar zagledal, je z njegovega obra-za izginil smeh.

»Madam, hotel bi mladi gospodični nekaj povedati.«

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predplačila in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits ltd. ltd.
Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548; Interurban 2706, 2806

ZVITKE (role) za računske stroje cek in kontrolne zvitke za bragajne vseh sistemov ima vrdno v vsaki kuhinji v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ulica 6 | Telefon 2980

Svetujemo Vam samo edino na boljšo in trpežno

kolo
Gritzner

nizke cene, tudi na mesečna odplačila pri
Josip Petelinc-u
Ljubljana. Telefon šte. 2913.

Flobert-puške

Lovske puške, browninge, pištole za straženje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribičkih potrebščin ter umetni ozeji.

F. K. K... puškar, Ljubljana.
Selenburgova ulica št. 6.

A. Ščurk

delikatesna, specialna trgovina in zajutrkovalnica

LJUBLJANA
Dunajska c. 12.

Točijo se pristna domača in tuja vina
Dopolnjen in popoldan sveži zakusek.

Za dom!

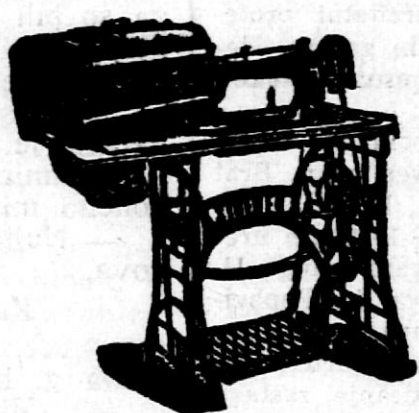
za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER
šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla (obšiva), veze (šika), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in ogledite si to izrednost pri

Lud. Baraga,
Ljubljana, Selenburgova 6. I.

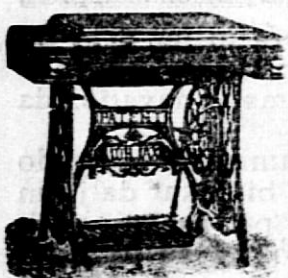

Brezplačen pouk v vezanju, rabl aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — Iletno jamstvo.

telefon **379 Ivan Zakotnik** telefon 379

mestni tesarski mojster,
LJUBLJANA, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, rovarne, cerkve in zvonike. — Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
PARNA ZAGA. 16 L TOVARNA FURNIRJA.

šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne — 15 letna garancija — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. PISALNI STROJI «ADLER» — KOLESA iz prvih tovarn, «Dürkopp», «Stryia», Waffenrad (Orožno kolo) — PLETILNI STROJ, JI vedno v zalogi — Posamezni deli koles in šivalnih strojev — Daje se tudi na obroke — Ceniki franco in zastoni.

IVAN JAX i SIN LJUBLJANA, Gospodetska 2

Radi preselitve

prodajam ure, zlatino, srebrnino, brijante, stenske ure, budilke itd. s 25% popustom

Ivan Pakiž, Ljubljana, Star trg št. 20
Trgovina se preseli 1. avg. Pred škofijo 15

Trdka Zalta & Zilič, trgovina z železnino, LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 11

Cenjem občinstvu si usojam vljudo nannani, da sem z dnem 26. junija 1928. prevzel zgoraj imenovano trgovino kot edini lastnik, katero bom vodil do 31. decembra 1928. pod zgoraj označenim dosedanjim imenom, in dalje nato pod imenom Bogdan ZILIC, trgovec z železnino, Ljubljana, Dunajska cesta 11.

Moj dosednji družabnik g. Josip ZALTA je z dnem 26. junija 1928. izstopil kot solastnik.

Zahvalujem se cenj. občinstvu in odjemalcem za dosedanje izkazano mi naklonjenost in zaupanje, ter prosim, da mi isto ohranite še v nadalje.

Bogdan Zilič, trgovec z železnino, Ljubljana Dunajska 11

Letovišče na deželi

isče mlad soliden gospod. — Ponudbe z navedbo cene na upravo «Slov. Naroda» pod «Letovišče 1253».

Opremljeno sobo

svetlo, zračno, z električno razsvetljavo oddam solidnemu gospodu v Rožni dolini. Mesečna najemnina z zajtrkom Din 300. — Ponudbe pod «Mik/1200» na upravo «Slov. Nar.»

Enodružinsko hišo

s 3 do 4 sobami v bližini mesta kupim. Pogoji prazno stanovanje do oktobra. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Hiša/1203».

Fotografski ateljer

na obali v Splitu, dobro uvečen, prodam takoj radi odpotovanja. Potrebno v gotovini Din 40.000. — Ponudbe: Vesanović, Split, Gorski put 2. 1205

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljšo
tambure, žice, škole,
partiture i ostale potrebščine za
sva glasbala. —
Odlikovan na
pariskoj izložbi
Cjenici franco.

Malinovec

iz lekarne

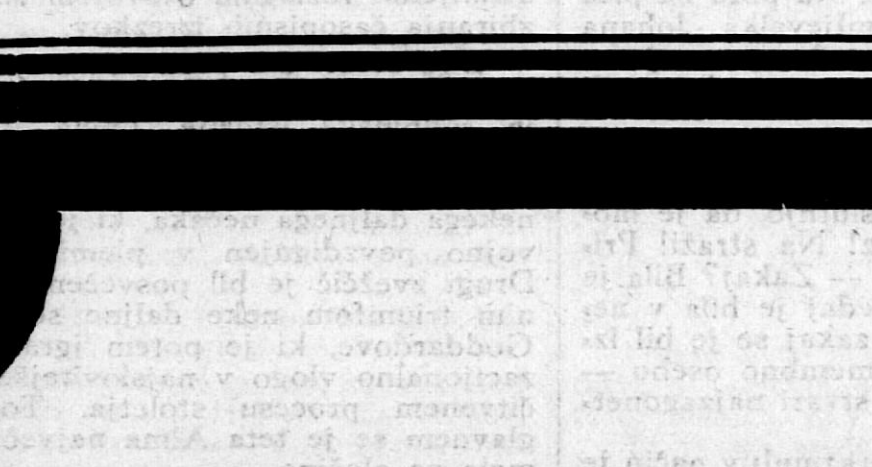
dr. G. Piccoli v Ljubljani, Dunajska c.

ve staroznan kot pristni, naravni izdelek z najfinejšim sladkorjem vkuban, brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih dodatkov za konzerviranje.

Oddaja na drobno in veliko.

Cena nizka.

KNJIGE, BROŠURE, ČASOPISE, VSAKOVRSNE TISKOVINE ZA DRUŠTVA, POSETNICE, OSMRTNICE I.T.D. I.T.D. IZDELUJE LIČNO, HITRO IN POCENI
NARODNA TISKARNA
V LJUBLJANI, KNAFLOVA ULICA ŠTEV. 5.

Urejuje: Josip Zupančič. — Za «Narodno tiskarno»: Fran Jeserčič. — Za upravo in inzeratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.

Dvokolesa, otroški vozički, šiv. stroji

najnoveljša iznajdba, motorji, pneumatika «Michelin» (poseben oddelek za popolno popravo). — Prodaja na obroke. — Ilustrovani cenik franco. Cene zelo znižane.

»TRIBUNA« F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Restavracija «Lloyd» v Ljubljani

priporoča Kernov cvček, Gadova peč, štajerska bela vina. — Priznana dobra domača kuhinja. Danes, soboto zvečer kot nekaj posebnega za raznjo pečena odlojad.

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige

Urejujte si prebavo, da vam minejo bolezni

Bolezni želodca in čreves, telesno zaprtje, glavobol, pritisk krvi v glavo, nervoznost, pomanjkanje spanja, zlata žila in slab tek nastanejo zaradi slabe prebave. Urejujte si prebavo s preizkušenim eliksirjem «FIGOL», da premine bolezen. «FIGOL» eliksir urejuje prebavo in vam vrača zdravje.

«FIGOL» se dobiva po vseh lekarnah, izdeluje ga pa in razpošilja s poštanim povzetjem z navodilom vred LEKARNA DR. SEMELIC DUBOVNIK 2

Izvirni zabojček s 3 steklenicami, omotom in pošt. nino Din 105.—, z 8 stekl. 245 Din, 1 stekl. pa 40 Din.

Številn. zahvalnice o uspešnem delovanju »Figola« dosepevale in vno

Edini pristni

malinovec

limonov sok, oranžni sok in sadne

marmelade

priporoča trdka

Srečko Potnik in drug

parna destilacija esenc, eteričnih proizvodov, eterov ter izdelovanje sadnih sokov in marmelad.

LJUBLJANA

Metelkova 13

Telefon 2110

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in

samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vseh vrst

KOKS livarniški, plavžarski in plinski

BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 15/1.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrstne kredite, eskomptir menice, inkasira, sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne šete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.